

БИБЛИН КЕЛВРМУД

**Библь орчуллна Институт
Москва, 2015**

БИБЛИН КЕЛВРМҮД

Хальмг келнд орчулснь
Салмин О., Шугран В.

Өгх селвг бээхлэ, энд бичтн
ibt_inform@ibt.org.ru

© Библин зургууд – Standard Publishing

ISBN 978-5-93943-212-2

© Институт перевода Библии, 2015

НАРТ ДЕЛКЭ БҮТЭЛН

ам унтрхла, сөөһөр цуг эргндк бөөдл яһж харңһурдгинь гадн меддг болхт. Кезэнэ мана нарт делкэ тиим таг харңһу бээж. Тер цагт эн харңһуг герчлж үздг теңгр чигн, герл чигн, урһмл чигн, аң-аһурсн чигн, күмн-әмтн чигн уга бээсмн. Болв Бурхн тиим бөөдл тааслго, нег дэкж нарт делкэ үүдөв.

Һазр деер бээсн юмн эврэ дурарн эс үүддгинь бидн меднөвидн. Таарлһнар болн һөөхмжөр дүүрң мана эргндк бээсн йиртмж орчлңгин алдр цецн Үүдэчин тускар ил герчлжәнө.

Бибылд нарт делкэ бүтэлһнө тускар Бурхна Үгөр иигж бичэтө: Түрүлэд Бурхн теңгр һазр хойриг үүдөв.

Һазр эжго, дүрсн уга бээж. Йорал уга гүн һазр деер харңһу бээж. Усн деерөһүр Бурхна Сәкүсн делэд нисжәж.

– Герл ортха, – гиж Бурхн келв. Герл орв.

Бурхн герл үзэд, терүг таасв. Цааранднь Бурхн герлиг харңһу-һас салһж йилһв. Бурхн герлиг «өдр» гиж нерәдв, харңһуг «сө» гив. Цуг эн негдгч өдрт учрв.

– Усиг уснас салһдг заг усн хоорнд һартха, – гиж Бурхн келв.

Бурхн тер заг үүдәһэд, деерк усиг дор бәэх уснас салһв, тиигэд тиим болв.

Тер ормд Бурхн «теңгр» гидг нер өгв. Тиигэд асхн болв, өрүн болв. Цуг эн хойрдгч өдрт учрв.

– Теңгрин дор бәәсн усн нег ормд хуртха, хүүрә һазр һартха, – гиж Бурхн келв. Келснь күцв.

Хүүрә һазрт Бурхн «һазр» гидг нер өгв, хурсн уснд «теңгсмүд» гидг нер өгв. Эһнь сән болсиг Бурхн үзв.

Цааранднь Бурхн:

– Һазр урһмл һартха: һазр деер әктә урһмл, дотран әктә темс өгдг модд зүс-зүсәрнь һартха.

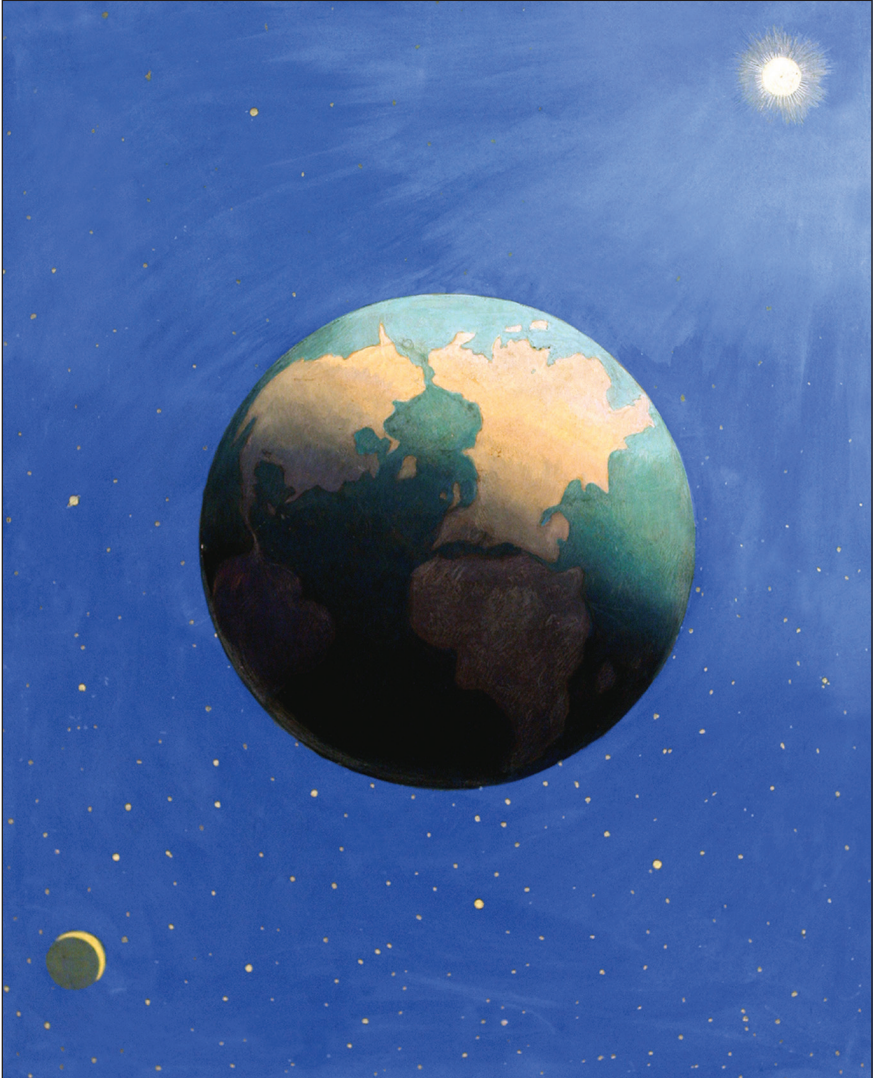
Келснь күцв.

Һазр урһмл һарһв: әк өгдг зүсн-зүүл урһмл, дотран әктә темс өгдг моддыг зүс-зүсәрнь. Эһнь сән болсиг Бурхн үзв.

Тиигэд асхн болв, өрүн болв.

Цуг эн һурвдгч өдрт учрв.

ӘКЛЦ 1:1-13

НАРТ ДЕЛКӨ БҮТӨЛҮН (цааранднь)

ТУРХН:

– Өдриг сөөһөс йилһхин төлө болн өдрмүдиг, сармудыг, жилмүдиг онц темдглхин төлө теңгрин аһуд гегэн үүдтхә!

Эн теңгрин аһуд һазрт герл өгдг гегэн болтха, – гив. Тегэд тиим болв.

Тиигэд Бурхн хойр ик алдр герлин гегэг үүдәв: өдр залдг нариг, сө залдг сариг болн оддудыг. Һазрт герл өгхин төлө, өдр, сөөг залхин төлө, гегэг харһуһас салһхин төлө Бурхн тедниг теңгрт тәвв. Эннь сән болсиг Бурхн үзв.

Асхн болв, өрүн болв. Цуг эн дөрвдгч өдрт учрв.

Цааранднь Бурхн:

– Эмтә-киитә юмар усн бигштхә, һазр деерәһүр шовуд теңгрт нистхә, – гив.

Тегэд Бурхн ик бичкн уга заһсдиг, уснд бигшх цуг әмтә-киитә юмиг болн нисдг живртә зүсн-зүүл шовудыг үүдәв. Эннь сән болсиг Бурхн үзв.

Бурхн теднд әдс өгч:

– Улм өсәд, тоһарн оln болад, далан усиг дүүргәтн. Шовуд һазрт оln болж өсж өргжж йовтха, – гиж йөрәв.

Асхн болв, өрүн болв. Цуг эн тавдгч өдрт учрв.

Зүсн-зүүл зүстә әмтә-киитә юм һазр һарһтха: мал, мөлкдгүд болн зерлг аңгуд, – гиж Бурхн келв. Келснь күцв.

Бурхн зүсн-зүүл зүстә зерлг аңгуд, мал, цуг мөлкдг юм һазр деер зүс-зүсәрнь үүдәв. Эннь сән болсиг Бурхн үзв.

Цуг һазр хамгин күчтә Үүдәчәр үүдәгдсн, таалта гилвксн нарна толяр герлтсн һәәхмжтә амулң бәәсмн. Зуг эн үүдәлһнә чилгчнь биш бәәж. Бурхн эн сәәхн һәәхмжтә орчлңдг жирһх, эврәннь Үүдәчлә харһх әмтиг үүдәхәр шиидв.

ӘКЛЦ 1:14-25

ТҮРҮН ЭМТИГ ҮҮДЭЛҮН

Маниг дурасн, манла эдл кү үүдэхмн. Тедн холын усна захсдын, теңгрин шовудын, малын, цуг назрт бээсн аң-аһ-русна эзн нойн болтха, — гиж Бурхн келнэ.

Тегэд Бурхн Бийэн дурасн кү үүдэв: залу күүг болн күүкд күүг. Дэкэд Бурхн теднд эдс өгч:

— Тооһарн оln болж, өсж-өргжж цуг назриг эзлж дүүргэтн. Холын захсдын, теңгрин шовудын, оln-зүсн назр усна аң-аһ-русна эзн нойн болтн, — гиж йөрөв.

Цааранднь Бурхн иигж келнэ:

— Цуг назр деерк хот кеж олзлдг этэ урһмл болн темс өгдг оln-зүсн модд Би танд өгчэнэв. Цуг эн танд тежэл болх. Болв цуг эмтэ-киитэ назр усна аң-аһруснд, теңгрин шовудт, мөлкдг аһурснд ноһан өвсн хот-хол болтха!

Келснь күцв.

Үүдэсн юман Бурхн цугтаһинь үзв, тегэд цугнь йир сэн болв. Асхн болв, өрүн болв. Эннь зурһадгч өдрт учрв.

Тиигж теңгр болн назр, цуг теднэ зүсн-зүүл бөөдлнь күцөгдв. Доладгч өдр ирхлэ, Бурхн эврәннь кергэн күцөһэд амрв.

Залу күүнэ нерн Адм болв, күүкд күн Ева гидг нер зүүв. Бурхн эдниг сээхн чирэтэ, сэн цогцта кеж үүдөһэд кишг өгч. Тедн эврәннь Үүдөчдөн болн нег-негндэн йир дурта бөөж.

Сээнэр хэлэж хадһлтха гийһэд, үүдэсн назран Бурхн эн хойрин һарт бэрүлж өгсмн. Адм Ева хойриг эдслж йөрөһэд, Деед Эзн дорд үзгин Еден гидг назрт сад суулһв, терүнд үүдэсн күүһэн Тер орулж бөөлһв. Садыг хэлөтхэ, терүнд килмжэн өгтхэ гийһэд, Бурхн теднд даалһв.

ӘКЛЦ 1:26-31; 2:7-22

АДМ ЕВА ХОЙРИГ САДАС КӨӨЛН

Иег дэкж Адм Ева хойр Бурхиг соңсн уга. Тегэд чигн Бурхн Адм Ева хойриг садасн көөв. Цуг эн иигж учрв.

Деед Эзн теднд тер садт урһдг модн болһна темс авад идтн гиж зөв өгв.

– Зуг сә мууһинь медүлдг модна темс бичә идтн. Кемр тадн Бурхна заавриг эс күцәхлә, үкхт, – гиж Бурхн келв.

Зуг Бурхна болн әмтнә өшәтн Эрлг Адм Ева хойриг уга кехәр седв. Нег дэкж тер Еваһур моһа болж мөлкж ирәд:

– Садт бәәсн моднас темс бичә идтн гиж Бурхна келснһ үнһий? – гиж сурв.

– Сад дунд урһжах модна темс бичә идтн, юнҗад гихлә үкж одхт гилә, наадк моддас идх зөв өглә, – гиж Ева хәрү өгв. Тиигхлә моһа Еваг мекләд:

– Уга, тадн үкшгот, зуг тадниг тер темс идхлә, нүднтн секгдәд, тадн Бурхд әдл му сәәниг йилһж чадхиг Бурхн меднә, – гиж келнә.

Ева моһан келснә хөөн модн тал хәләв. Тернһ йир сәәхн болж үзгдв: идхд сән, нүднд таалта, юнҗад гихлә тер медрл өгх гиж сангдв. Ева темсиг таслж авад эврән идәд, залудан бас өгв. Энүнә хөөн Бурхн Адмд иигж келнә:

– Авалиннһ үг соңсад чи эн темс идчквч. Би чамаг эн темс бичә ид гиләв. Чамас көлтә Би һазриг харажанав. Тиим йовдл һарһсндан чи хот олхин төлә хар көлсән асхрулж наснаннһ туршт көдлхч. Чи тооснас үүдләч. Бийән тежәхин төлә хар көлсән асхрулж үкн үктлән тооснд хүвртл көдлхч. Тооснас үүдж һарлач, хәрү тооснд хүврж одхч.

Адм Ева хойриг Бурхн һәәхмжтә садас көөв. Дәкж тедн тер Бурхна садур ирж чадсмн уга.

Тиигәд һазрин түрүн әмтн килнц гидгинһ медж авсмн.

ӘКЛЦ 3:1-23

УСНА АЮЛ. НОАХ КЕРМ ТОСХЖАНА

Кесг зун жилмүд давв. Назр деер дала эмтн төрж харв. Тедн Адм Ева хойрин хөөтк үйнр бөөж. Түрүн бийд теднэ ик зунь Бурхнас эәһэд зальврдг бөөж, зуг хөөннь зәрмснь Бурхна таалар бөөхән уурв. Ханцхн Ноах гидг күн эврәннь Үүдәчдән седклән өгч шүтдг бөөж, тер Бурхна дурар бөөдг бөөж. Пётр гидг Исусин сөөвн терүг «Үннә тархагч» гиж нерәдв (Петрин хойрдгч бичг 2:5). Бурхна Сәкүсн терүнә зүркнд бөөсмн.

Эмтнә килнцнь икдәд, теднә уха-санань хар болад, күн болһн хажһр хаалһар йовад, бийән үрөв.

– Эдниг үүдәһәд, буру йовдл кесән Би меджәнәв, тегәд Эврәннь һарарн үүдәсн күмн-әмтиг уга кенәв, – гиж Бурхн келв.

Ноах Деед Эзнд тааста бөөж. Бурхн терүнд иигж келнә:

– Эмтн хар саната, хорта йовдларн һазр дүүргв. Ямаран чигн күүнә наснь чилх цаг ирв, Би тедниг эн һазр деерәс уга кенәв. Чи бийдән кипарис гидг модар керм тосх. Дотрнь әнг әнгәр хуваж, хорас ке, кермән дотраснь болн һазһаснь салмд. Теңгрин дор бөөх цуг әмтә-киитә юмиг усна аюлар уга кенәд, әмнәснь салһнав. Болв һанцхн чамла Би Эврәннь бооца батлнав. Чи эврәннь гергтәһән, көвүдтәһән, берәчүдтәһән, гер бүләрн кермд орхч.

Ноах Бурхна зәрлг соңсад, керм әклж тосхв. Ноах әмтнд усна аюл болн гижәнә, гемән медәд, килнцән хаяд, Бурхнас буруһан суртн гиж оньдин келдг бөөж. Зуг әмтн терүнд иткл уга, келсн үгинь соңсл уга, саак кевәрн дурндан бөөдг бөөж.

ӘКЛЦ 6:5-18

УСНА АЮЛЫН ЭКЛЦ

Бурхна заавриг Ноах цугинь күцэв. Деед Эзнэ келсэр кер-
мэн тосхж дуусхла:

– Чи чик седклтэ күнч. Гер-бүлэрн кермд ор, цевр мал болһнас долан эр болн долан эминь ав, бузр малас эр эмэс хошадар ав. Теңгрин шовудас долан эр болн долан эминь ав. Теднэ тохминь үлдэхин төлө теднэс авх кергтэ. Долан хонгин хөөн Би эн һазрт дөчн хонгтан өдр сө уга хур асхрулад, цуг үүдэсн эмтэ-киитэ хамгинь уга кенэв, – гиж Бурхн келв.

Ноах Деед Эзнэ келсэр кев. Тер өдртнь Ноах көвүдтөһэн, аваль-таһан, һурвн бертөһэн керм дотр орв. Долан цевр мал хошадар авад, бузр мал хошадар авсмн. Тедниг керм дотр орхла, Деед Эзн Эврэн үүдинь хаав. Долан хонг давсна хөөн ик хур асхрад, өдр сө уга дөчн өдртэн орв. Усн деврэд кермиг өргв. Тегэд керм усчв. Усна аюл ик болад өндр уулмудын орань усн дор орв. Һазр деер бээсн хамг эмтэ-киитэ юмсуд уга болж одв: күүнэс эк-лэд аң-һрусн, хорха-меклэ, шовуд күртл цугнь уснд чивэд үкж одцхав. Зуг Ноах, терүнэ гер-бүлнь болн керм дотр бээсн тоотнь эмд үлдцхэв.

ЭКЛЦ 7:1-23

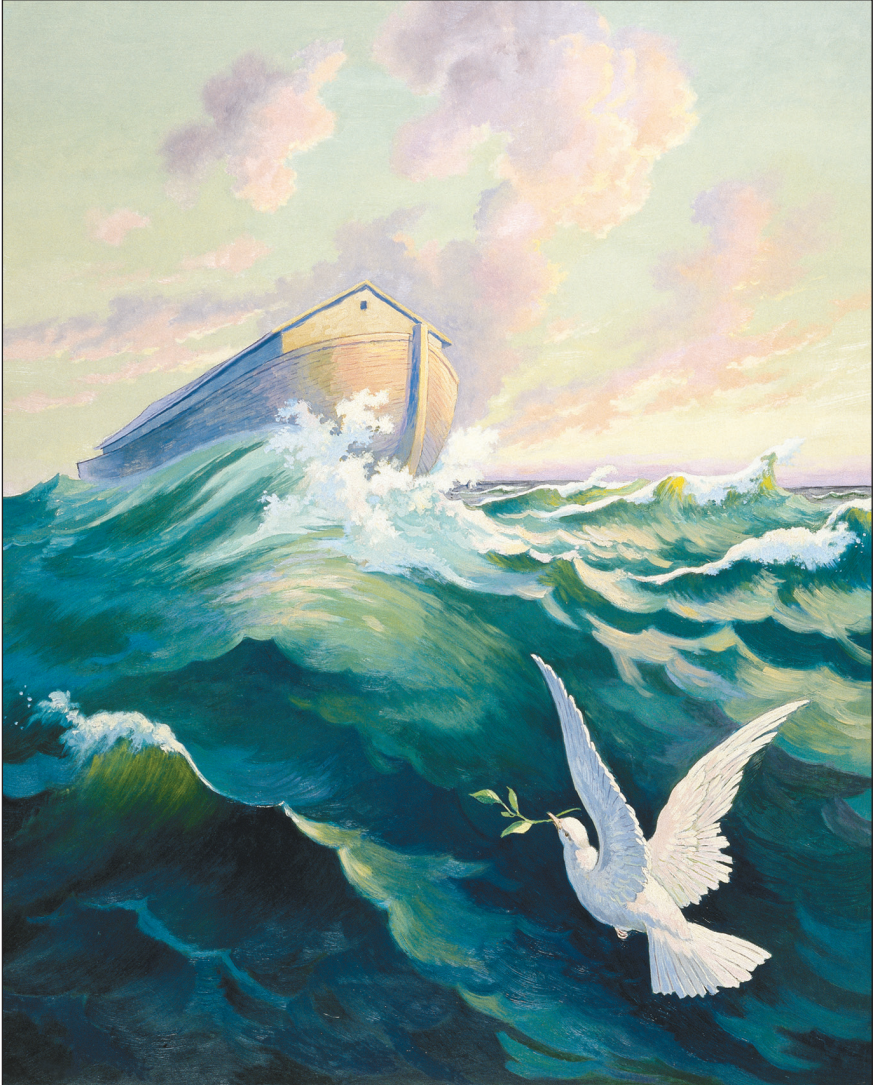
УСНА АЮЛЫН ЧИЛГЧ

Усна аюл назриг зун тэвн өдртэн бүркв. Болв Бурхн Ноахин тускар, терүнлэ кермд бээсн цуг зерлг аңгудын болн малын тускар ухалв. Бурхн назр тал сальк илгэнэ, усн эклэд татгдна. Назр дор бөөдг ик булгуд хаагдна, теңгрэс хур ордган уурна. Ноахин керм Араратын уулмудт ирэд зогсна. Дөчн өдрин хөөн Ноах кермин терзинь секэд, усн баһрсинь медхэр керэ шовуг нисүлнэ. Керэ назр хагстл нисэд хэрү ирнэ. Хөөннь Ноах көглжрһ нарһж нисүлнэ. Көглжрһн көлөн норһшго назр олж чадл уга хэрү нисж ирнэ. Долан хонг болад, Ноах дэkn көглжрһ шовуг нисүлнэ. Көглжрһ хоңшартан олив модна бүчр бэрсн асхар нисж ирнэ. Тиигэд усн татгдсинь Ноах меднэ.

Бас долан хонг болад, Ноах дөкэд көглжрһэн сулдхна. Зуг тернь хэрү ирсн уга. Тиигхлэ Ноах кермин бүркэ секэд, назр хагссинь үзнэ.

— Нэ, ода гер-бүлэрн кермэсн бу. Авсн авалян, көвүд берэчүдэн назаран нарһ. Хамг аң-аһрусан нарһ. Цугтан тооһарн оln болж назрар тарж йовтха! — гиж Бурхн Ноахд келнэ.

ЭКЛЦ 7:24-8:17

БУРХН КҮН ХОЙРИН ХООРНД БАТЛСН БООЦАНА ТЕМДГ – СОЛҢЬ

Ноах өрк-бүлэрн кермэс һарад, цуг аңгудыг, шовудыг һазаран һарһна. Теднь һазрар тарж одцхана.

Ноах чолуһар тэклин бөөр кеһэд, цевр малын болн шовудын цуг зүсн болһнас терүн деер һал тээж тэкл тэһнэ. Деед Эһн сән үнр медэд, дотран иигж келнэ:

– Күүнэс көлтэ эн һазриг дэһж хараш угав, яһад гихлэ уйн баһ наснас авн күн хар саната болна. Дэһж эн һазр деер бөөсн эмтэ-киитэ хамгиг уга кеж цаажлш угав. Эндрэс авн тэрэ тэрж хуралһн халун киитн хойр, үвл зун хойр, өдр сө хойр һазр деер оньдин дөрвн цагт бөөж төрүц уурхмн уга.

Бурхн Ноахиг көвүдтэһинь эдслж иигж йөрөнэ:

– Би тадһла, таанрин хөөтк үйнрлэ болн кермэс тадһла хамдан һарсн аң-аһурсна бооца батһнав. Дэһж эн һазр деерк эмтэ-киитэ хамгнь усна аюлла харһш уга. Үүлн заагт солһн тэвнэв. Солһн – Бурхн һазрин хоорндк бооца батһсна темдг болх. Үүлн һарч ирхлэ, терүнэ заагт солһн үзгдх, тер кемд Бурхна болн эмтэ-киитэ юмна хоорнд бооца батһсиг санж тодлхв. Эн Мини болн эмтэ-киитэ юмна хоорнд батһсн бооцана темдг.

ЭКЛЦ 8:18-22; 9:8-17

АБРАХАМ

Иоахин күүкдэс хөөннь дэкэд күүкд һарад, теднэ отг тохмас олн келн-улс үүдсн билэ. Ноахин хөөт үйин негнь – Абрам бээж. Хөөннь Бурхн терүнд Абрахам гидг нер өгч. «Олн келн-эмтнэ эцк» – гиж эн нерн орчулгдна. Эн күн Деед Эзнд дегд дурта болад, Бурхна Үгэр бөөдг санж. Бурхн Абрахамиг Мини үр гиж нерэдсмн. Эрүн Бичгт Деед Эзн маднд бас келнэ: «Мини заасн үгмүд күцэж бөөхлэтн, тадн Мини үүрмүд» (Йохана бичсн Сэн Зэнг 15:14).

Нег дэкж Деед Эзн Абрахамд:

– Эврәннь төрскн һазрасн, төрл-саднасн, эцкиннь гертэснь һарад, Мини зааж өгх һазрур йов. Би чамас күчтэ алдр келн-эмтиг үүдэхв, чамд эдс өгч, неричинь туурулхв, тегэд чи талдан эмтнд эдс болхч. Чамаг йөрөжэх эмтиг Би йөрөхв, болв харажах эмтиг харахв; һазр деер келн-эмтн болһн чамар дамжад эдс авх, – гиж келнэ.

Абрахам Деед Эзнэ келсэр цугинь күцэв. Сара гидг авалян, Лот гидг ач көвүһән дахулад, цуг өлг-эдэн, гер-малан ачад, эврәннь улсан дахулад, Деед Эзнэ заасн Канан һазр темцж йовсмн. Кесгтән йова йовж, тедн Море гидг нертэ алдр хар модн урһжасн ормд ирж зогсцхав. Тенд Деед Эзн Абрахамур ирэд:

– Би эн һазриг чини хөөт үйрт өгнөв, – гиж келсмн.

ЭКЛЦ 12:1-7

БУРХН АБРАХАМД ҮГЭН ӨГСНЬ

еед Эзн Абрахамд келнэ:

— Ар үзгэс эклэд, өмн үзг күртл дорд үзгэс эклэд, барун үзг күртл эн назриг хэлэ. Эн чини хэлэжэсн назриг Би чамд, чини хөөтк үйнрт мөнкиндэн эзлtn гиж өгхв. Чини уңг-тохмичинь назрин элснлэ эдл олн кенэв; назрин элс тоолж чадснь, чини хөөтк үйнрин то тоолж чадх.

Абрахам Мамре гидг назрт бээсн ө-шуһу модна өөр бүүрлэд, тер назрт тэклин бээр кенэ.

Цөөкн өдр болад, Бурхн дэкэд Абрахамд ирэд келдг болна:

— Би чини евэл. Чини ачлт дегд ик.

Абрахам болхла, Деед Эзнд хэрү өгнэ:

— Деед Эзн минь! Нанд ю өгхэр бээнэч? Би ода чигн үрн угав.

Чи нанд үр өгсн угач, мини өнчиг эн зарц авхмн болжана.

Деед Эзн:

— Чини өнч авх күн эн биш, үрнчн чамас өнч авх, — гиж Абрахамд хэрү өгв. Цааранднь Бурхн Абрахамиг назран дахулад келв:

— Тенгр хэлэхэд, оддуд тоолж үз. Кемр тоолж чадхлачн, чини хөөтк үйдүд тиим тоота болх.

Бурхн Абрахамд келв:

— Авсн авалян Сара гиж бичэ дууд, ода терчн Сарра болтха! Терүг Би эдслнэв, чамд Сарраһас көвү өгнэв. Сарраг келн-улсин эк болдгар Би эдслнэв, терүнэс олн келн-улсин хаадуд үүдж төрх.

ЭКЛЦ 13:14-16; 15:1-6; 17:15-16

АБРАХАМИГ СӨРЛҮН

еед Эзнэ келсэр Сарра көвү һарһв. Абрахам көвүндэн Ицхак гидг нер өгв.

Ицхак өсэд босад ирхлэ, Деед Эзн Абрахамин итклинь, дуринь сөрхэр шиидв.

– Эврәннь ор һанцхн энкр көвүһән авад, Мориа гидг һазрт одад, тенд Мини заасн уул деер көвүһәрн тэкл тэк, – гиж Бурхн закв.

Эн Бурхна зэрлг Абрахамд дегд күчр зовлңта болв. Абрахам әрүн седкләрн Бурхнд дурта бәәсндән, Бурхна келсн үгмүдинь соңсад күцәхәр седв. Абрахам мод чавчад, ээлжһн деер ачад, хойр зарцан, Ицхакан дахулад, Деед Эзнэ заасн һазрур йовж.

Ицхак эцкән юуһар тэкл тәкхинь медж чадлго:

– Аав минь! Цог модн хойр эн бәәнә, тәклин хурһн альдв? – гиж сурв.

– Көвүн минь! Бурхн Эврән тәклин хурһиг зааж өгх, – гиж Абрахам хәрү өгв.

Мориа гидг уулд ирәд, Абрахам зарцмудан дорнь үлдөһөд, бийнь уул деер давшад, тәклин бәәр кеһәд, түлөһән тәвәд, көвүһән деесәрн күләд, тәклин бәәрнд тәвв. Генткн теңгрәс Деед Эзнә элч иигж келв:

– Абрахам! Абрахам! Уйн наста көвүнә өмнәс һаран бичә өрг, бичә терүг көндә! Чамаг Бурхнас әәһәд, ор һанцхн көвүһән Мини төлә эс хармнсичинь ода Би үзжәнәв. Би чамд әдс өгч йөрәнәв болв чини хөөт үйнриг тооһарнь икдүлнәв, тедн теңгрин одд мет, теңгсин көвән элсн мет оln болх. Чи Намаг соңсснас иштә, чини хөөт үйнрәр дамжад, һазр деерк цуг улс әдс авх.

ӘКЛЦ 22:1-18

ЙОСИП ЯКОВИН ЭҢКР КӨВҮН

Зврэ цагтан Ицхакас көвүн төрж һарад, терүг Яков гиж нерэдсмн, хөөннь Бурхн терүнд Израиль гидг нер өгч. Яков арвн хойр көвүтэ, нег күүктэ болв: Рубен, Шимон, Леви, Йуда, Дан, Наптали, Гэд, Ашер, Иссахар, Завулун, Йосип, отхн көвүн Беньямин болн күүкнь Дина. Көвүдэс Яков Йосипд дегд дурта бээж, юнгад гихлэ көгшрсн насна отхн көвүн бээж.

Арвн долатаһас авн Йосип ахнртаһан хамдан мал хэрүлдг бээсмн. Ахнриннь му йовдлмудын тускар Йосип эцкдэн келдг бээж. Нег дэкж Яков Йосипдэн ке сээхн, олн зүсн эрэтэ лавшг белглж. Эцкэн наадк көвүдэс Йосипд ик дурта болдгинь ахнр үзв, тегэд тедн дүүдэн дурго болв. Энүнэ хөөн ахнр Йосиптэ сэн бээхэн уурв.

ЭКЛЦ 37:1-4

ЙОСИПИН ЗҮҮДН

III Нег дэжж Йосип зүүд үзж. Тер зүүдэн ахнртан келж өгв. — Сонстн, би танд зүүдэн келж өгсв. Бидн кеер цуһар тэрэнэ боодһа боожанавидн. Мини боосн боодһа шуд зогсна. Тана боодһас болхлаг, мини боодһаг бүслж эргэд, терүнд гекжэнэ, — гиж Йосип келнэ.

— Чи мадниг нойлх күн болжахмч? Мана ахлач болхар седжэхмч? — гиж ахрнь Йосипэс сурцхав.

Тегэд Йосипин зүүднэс көлтэ, терүнэ келсн үгэс көлтэ ахрнь улм дурго болв.

Йосип бас нег зүүд зүүдлэд, терүгэн ахнртан келж өгв.

— Нарн, сар, арвн негн одд нанд гекжэсинь би үзүв.

Эн зүүдэн Йосип эцкдэн келж өгхлэ, эцкнь:

— Юн гидг зүүд чи үзсмчи? Бидн: чини эцкчн, экчн, ахрчн чамд һазр күртл өкөж сөгдж мөргхмб? — гиж Яков көвүһэн хөрж керлдв.

Ахрнь улм икэр уурлцхав. Эцкнь болхла, Йосипин келсн үгмүдинь дотран тодлж темдгль.

Нег дэжж Йосипин ахр кеер мал хэрүлжэж. Яков ахран яһж бээдгинь йовж мед гиһэд, терүг кеерэгшэн илгэнэ. Йосип хаалһдан һарч йовв.

Кесгтэн кеер төөрч йовад, сүүлднь тер ахран олж авна.

Ахрнь Йосипиг аашхинь холас таяд, өөрдэд иртлнь, терүг алх болад шиидцхэнэ.

— Зүүд үздг мана күн эн йовна! — гиж нег-негндэн тедн келцхэнэ.

— Энүг алад, нүкнд хаяд, зерлг ангуд шуучад алв гиж эцкдэн келхмн. Тегэд терүнэ зүүдн яһж бүтхинь хэлэхмн!

ЭКЛЦ 37:5-20

АХНР ЙОСИПИГ ХУЛДЖАНА

Уамгин ик Рубен гидг ахнь наадк ахнраснь жөөлн седклтэ бээж. Йосипиг ахрнь алхар седжэсинаь соңсчкад, тер дүүһән герүрн эцк талан йовулхар седж. Тер учрар Рубен дүүһртән келв:
– Бичэ энүг алтн, зуг гүн нүкнд авад хайчктн.

Тедн ахан соңсад, Йосипиг өөрдэд ирхләннь, дүүһиннь сээхн лавшгинь тээлэд, бийинь гүн нүкнд хайчкв.

Генткн тедн Египтүр эд-тавр зөөсн кувцин цувлһ йовж йов-синаь үзж. Тийгхләннь Йуда гидг ахнь Йосипиг кувцд хулдый гив. Цуһар зөвшәрэд, кувцнр өөрдхлэ, эврәннь дүүһән хулдв.

Кувцнр Йосипиг Египтүр авч йовцхав. Ахрнь болхла, нег ямана ишк бәрж авад, алад, цусарнь Йосипин лавшгинь будв. Тер лавшгинь эцкдән авч ирэд:

– Бидн эн хувчинаь олж аввидн. Хэлэ, чини көвүнэ хувцин мөн биший? – гиж тедн келцхэв. Яков лавшгинь таняд, көвүндән икәр зовад:

– Энтн Йосипин, мини көвүнэ хувцин: терүг зерлг ангуд шуучад алчкж, – гиж келэд, һашута нульмсан асхрулж уульв. Көвүднэ яһж терүг меклсинаь Яков медсмн уга.

ЭКЛЦ 37:21-35

ЙОСИП ХААНА ХАРУЛЫН АХЛАЧИН ГЕРТ

Кувцнр Египтүр ирэд, Йосипиг хаана харулын ахлад мух-
ла кетхэ гиж хулдв. Деед Эзн Йосипд оньдин тусан күргдг
бээж. Йосип ю кевв чигн, кергнь күцгдэд йовсмн.

Йосипин эзнэ нернь Потифар бээж. Йосипин кесн кедлмштнь
Деед Эзн күцэмж өгдгинь тер үзв. Тегэд Йосипиг таасад, эзн
терүнд герэн даалһад, бээсн эдл-ахуһан терүнэ хардврт өгнө.
Бурхн Йосипин төлө Потифарин герт эдс өгв. Йосип йосн кевэр
цецн ухатаһар гериг залдг бээж, болв тегэд чигн эзнэ түрү-зүдү
угаһар бээдг бээж.

Йосип бат цогцта, сээхн дүрстэ күн бээсмн. Потифарин авальнь
Йосипд дурлад, Йосиплэ хамдан дерэн негдүлхэр хээжэж. Болв
Йосип эзнэ гергнлэ зөвшөрсн уга:

– Мини эзн бээсн юман цугинь мини хардврт өгв. Чамас
бишнкнь эн герт нанд бичэ гих юмн уга, юңгад гихлэ чи терүнэ
гергнч. Яһж би Бурхна чирэд килнц харһж, тиим хар йовдл кехмб?

Йосипиг эс зөвшөрснд уурлад, Потифарин гергнь терүнэс өшө-
һөн авхар седж. Тер эврәннь залудан худл келэд, Йосипиг гемшэв:

– Чини дахулж авч ирсн мухла – еврей күн нан тал ирэд, намаг
эзлхэр седв. Зуг намаг хээкрхлэм, тер эәһэд, лавшган мартчкад,
зулад гүүж одв, – гийһэд тер күүкд күн келв.

Авалиннь үгмүдинь нойн сонсад ууртан бүтэд, Йосипиг бэрж
авад, хаана түүрмд суулһв.

ЭКЛЦ 39:1-20

ЙОСИП ТҮҮРМД

Түүрмд чигн Деед Эзн Йосипиг хээрлэд, нөкд болдг бээж. Бурхна нилчэр түүрмин ахлач Йосипиг таасад, терүг түүрмд суусн әмтнә хардач кеж тәвв. Түүрмин ахлач бийнь Йосипд иткәд, көдлмшән даалһад, санамр бәәв. Деед Эзн Йосипд юунднь болвчн күцәмж өгчәв.

Тер түүрмд Йосипин бәәсн бәәрнд хаана хойр зарцнриг авч ирәд суулһж. Негнь хаанд чаһр утхж авч ирдг күн бәәж. Терүг чаһр утхач гиж нерәддг бәәж. Дарукнь хаана ширәд зүсн-зүүл хот-хол авч ирәд тәвж өгдг бәәж. Терүг өдмг өгәч гиж нерәддг бәәсмн. Буру йовдл һарһад, тедн түүрмд суулһгдж.

Нег дәкж чаһр утхач болн өдмг өгәч зүүд үзж, зуг тәәлвринь медж чадл уга бәәж.

– Һанцхн Бурхн тәәлвринь цәәлһж өгх. Эврәннь зүүдән келж өгтн, – гиж Йосип теднд келв.

Чаһр утхач түрүлэд зүүдән келж өгв. Тер зүүдндән һурвн ацта уста үзмн иш үзж. Тер ишнь болвсрад темс өгч. Чаһр утхач тер темсинь мошкад, шүүсинь хаана ааһд кеж өгч.

Йосип дарунь зүүднә тәәлвринь келәд:

– Һурвн ац гиснь – һурвн өдр болх. Һурв хонад хан чамаг урдк көдлмшдчн хәрү авх, тегәд чи терүнә һартнь ааһинь бәрүлж өгхч, болв саак кевәрн чаһр утхач болхч. Тер цагт мини тускар хаанд келәд орк, намаг эндәс һарһж үз, – гив.

Өдмг өгәч бас зүүдән келв. Тер зүүдндән һурвн термлсн зембл толһа деернь давхрлад бәәсинь үзж. Ик деерк земблнь оln зүсн хаана хотар дүүрн бәәж. Тер хотыг шовуд чонкжасн бәәж.

Өдмг өгәчин келсн зүүдинь сонсад:

– Һурвн зембл – һурвн өдр болжана. Һурв хонад хан чамаг дуудж авад, ик модн деер деес бооһад, чамаг дүүжлүлх, шовуд чини цогцичнь чонкх, – гиж келнә.

Һурв хонад Йосипин келсәр хамг юмн учрв. Зуг чаһр утхач Йосипин тускар төрүц мартчкна.

ӘКЛЦ 39:21-23; 40:1-22

ЙОСИП ХААНА ЗҮҮДИНЬ ЦЭЭЛЬЖ ӨГЧЭНЭ

IIIег дэкж Египтин хаанд иим зүүдн орв. Һолын өөр зогсчах-лань, генткн Һолын уснас долан тарһн үкр һарч ирэд, хулсн заагт идшлжэнэ. Бөөжәһэд, долан эццн үкр һарч ирэд идшлжэнэ. Дэкэд тер эццн үкрмүд тарһн үкрмүдиг авад идчкнэ. Энүнэ хөөн хан серж. Бас унтад, тер талдан зүүд үзж. Нег иш деер долан сән дүүрн буудян толһа урһж. Генткн теднэ өөр салькнд хатж одсн долан хумха буудян толһа урһж. Тер хумха буудян толһас дүүрн буудян толһасиг зальгад идчкнэ.

Хан серэд, үзсн зүүдән санчкад, икәр зовж үүмв. Тер Египет нутгт бөөсн цуг цецн ухата әмтиг дуудж авад, әврәннь үзсн зүүдән келж өгнэ. Зуг күн тәәлвринь келж чадсмн уга.

Тиигхлә чаһр утхач хаанд:

– Намаг түүрмд суусн цагтм, нег баахн Йосип гидг нертә еврей көвүн нанд болн өдмг өгәчд мана үзсн зүүд цәәлһж өгв. Цуг терүнэ цәәлһсн үгнь чик болж һарв, – гиж келнэ.

– Йосипиг авч иртн, – гиж хан зарцнртан зәрлг өгв. Йосипиг ирхлә:

– Чамаг зүүднә тәәлвр меднә гисн зәнг сонсув, – гиж хан келнэ.

– Уга, би тәәлвринь меддгов, Бурхн меднэ. Бурхн танд тәәлвринь келж өгх, – гиж Йосип хәрү өгнэ.

Хан үзсн хойр зүүдән келж өгв.

– Бурхн танд әврәннь кех үүлән келж өгчәнэ. Долан тарһн үкр болн долан дүүрн буудян толһас гиснь эн: долан жилдән Египетд сән урһцта жилмүд болх. Долан эццн үкрмүд болн долан хумха буудян толһа гиснь: долан урһцта жилмүдин хөөн ирх долан жилдән харһнлһн болх. Хаанд хойр дэкж зүүдн ордг учрнь лавта Бурхнас иржәх зүүдн. Удл уга Бурхн энүг күцәх, – гиж Йосип келв.

Йосип хаанд Египет нутгиг залдг цецн ухата һардач тәвтн гиж селвг өгсмн. Долан урһцта жилин туршт буудя хураһад хадһлхин төлә цецн ухата күн кергтә, гив.

ӘКЛЦ 41:1-36

ЙОСИП – ЦУГ ЕГИПЕТ НУТГИН ЫАРДАЧ

Хан Йосипиг зүүд сөөнөр цөөлһсинь таасад, эврәннь сөөв-
нгүдтэн келдг болна:

– Йосиплө эдл тиим Бурхна Сәкүстө кү бидн олж чадхий?
Дәкәд тер Йосипд:

– Бурхн чамд цуг энүг сексн болхла, тиим цецн ухата, чамта эдл күн энд уга. Чи мини гер залдг һардач болхч. Мини келн-әмтн чини үг соңсх. Би чамаг цуг Египет нутгин деер тәвнәв. Зуг йосн күчн мини һарт бөөх, – гив.

Хан һариннь хурһнас билцгән төөлөд, Йосипин хурһнд зү-
үв. Йосипин күзүнднь алтн цев өлгәд, ик үнтә эдәр уйсн лавшг өмскв. Хан Йосипиг эврәннь хойрдгч чинртә мөрн тергнд суул-
һад, әмтн терүг мөндлж тостха гихәд, цуг Египтин һазр төгөлв.

Тиигж Йосипиг деегшлүлж. Болв Йосип тер дарунь эврәннь дааврта кергән күцөхәр шунсмн. Геснь өлсдг гем ирхлә, әмтн харһнад бичә үктхә гихәд, Йосип урдаснь ик урһцта цагла буудяг хоршулад, хадһлдг һазрт хурав.

ӘКЛЦ 41:37-48

ДОЛАН ЖИЛИН ТУРШТ БОЛСН ХАРЬНЛЫН

олан жил давсна хөөн һазр деер ик харһнлһн болв. Һазадын орн-нутгас Йосипэс һуйрин буудя хулдж авхар кесг эмтн Египтур ирцхэв. Юнгад гихлэ Йосип урдаснь харһнх цаг ирхинь медэд, Египтин балһсн болһнд буудяг икэр хураһад хоршулж белдсмн.

Яков Египетд һуйрин буудя бээсинь медэд, эврәннь арвн көвүһән тиигэрэн илгэв. Зуг Бенямин гидг отхн көвүһән бийлөһән үлдэж.

Йосип Египтин һазрин һардач болад, эмтнд буудя хулддг бээж. Терүнэ ахнр ирэд, сөгдэд буудя хулдтха гиж сурж эрв. Йосип эврәннь ахнран тер дарунь таньв, зуг тедн Йосипиг таньсн уга. Тедниг дүүһән хулдснас авн кесг цаг давв. Йосипиг көдлмштән яһж өөдөн һарснь тедн медсн уга бээж.

Йосип тедниг эс таньсн болад:

– Тадн туршулачнр, Египтин дуту-дундынь медж авхар ирвт эсий? – гиж келв.

– Уга. Бидн үнн седклтэ, цаһан санатавидн. Нег эцкин көвүдвидн, хамгин бичкн дү эцктөһән үлдв, – гиж тедн өмнэснь келэд герчлцхэв.

Йосип тедниг харулд бөрүлтн гиһэд, сөөвнгүдтән закв. Һурвдгч өдртнь тер ахнран иигж келв:

– Тадн үнн седклтэ болхла, негнтн энд үлдтхэ, наадкснь хэрэд, эврәннь харһнжах гер-бүлдән һуйр авч одтха. Дэкэд хэрү нааран ирэд, хамгин бичкн дүүһән дахулж авч иртн. Тиигхлэ тадниг келсн үгдән күрч, хар сана угаһар эн нутгур ирснд би иткхв.

Ахнр энүг соңсад:

– Бидн һарсн дүүһән зоваж, килнц кесндән ода муулян эдлжәнэвидн. Терүг зовжахинь үзэд бээсн бийнь, эрэд сурад бээсн бийнь сонслго хайлавидн, тегэдчн мадн эн һашута үүллэ харһвидн, – гиж хоорндан күүндцхэв. Теднэ хоорнд орчулач бээсн төлэд Йосип теднэ келсн үгмүдинь меджәнэ гиж тедн сансн уга бээж. Йосип болхла, теднэ келсн үгмүдинь соңсчкад, тесж чадлго уульв. Дэкэд хэрү орж ирэд, Шимоныг үлдэтн гиһэд, наадкснь тулмсан һуйрар дүүргэд, герүрн хэртн гиж закв.

ЭКЛЦ 41:54-57; 42:1-25

ЙОСИП АХНРТАН БИЙИННЬ ТУСКАР ИЛ КЕЛЖЭНЭ

Иосипин ахнр герүрн ирчкэд, эцкдэн учрсн йовдлан келж өгнэ. – Көгшрсн насндм байр өгдг Бенямин гидг отхн көвүһән тэвшгов, – гиж Яков келнэ.

Удл уга Египтэс авч ирсн хуйр чилв. Яков көвүдэн дэkn Египтүр илгэхэд:

– Авч ирсн хуйр чилв. Дэкэд тиигэрэн одад, невчкн хот-хол хулдж авч иртн, – гиж келнэ.

– Египет нутгин хардач хамгин бичкн дү көвүн угаһар бичэ иртн гиж келлэ, – гиж көвүд хэрүднй келцхэв.

Яков отхн көвүһән кесгтэн тэвшгоһар бэрв, зуг харһнлһн улм икдхлэ, өвгн көвүдиннй хаалһинй йөрэхэд келв:

– Йосн күчтэ Бурхн хээрлтхэ! Тер һазрин хардачин зүркнй жөөлртхэ! Эн мини отхн көвүн Беняминиг болн күүнэ һазрт үлдсн көвүһим сулдххиг Бурхн өршэтхэ!

Тиигэд ах-дүүнр Египет нутгт ирцхэв. Зуг ода теднлэ Бенямин ирв. Хамгин бичкн дүүһән үзчкэд, Йосип талдан өрэд орад, усн-цасн болад кесгтэн уульв. Дэкэд нүднәннй нульмсан арчкэд, чирэхән уһачкэд, Йосип зарцнртан олн-зүсн хот-хол авч иртн гиж закв. Яһад тедниг тиигж тоожахинй ахнр медр уга өврэд бээцхэв. Сүүлднй Йосип бийән бэрж чадлго оркж ууляд, бийән ахнртан медрүлв.

– Би Йосипв. Мини эцкм эмд бэәнү угай?

Башрдсн ахнр юм келж ядад бээцхэв, тиигхлэ Йосип:

– Наартн! – гив. Тедниг өөрдхлэ, Йосип дэkn келв:

– Би Йосипв. Тана дүв. Тадн намаг Египет нутгт хулдлат. Зуг ода бичэ зовтн, намаг хулдсндан бичэ харм төрж бийән гемшэтн, юнгад гихлэ Бурхн намаг тадна эм харсхин төлэ илгэсмн. Тадн биш, Бурхн намаг нааран илгэсмн. Бурхн намаг «хаана эцк» келһүлэд, терүнэ гериннй эзн болн цуг Египет һазрин нойн бол гиж тэвсмн. Шулуһар эцк тал одад:

«Чини Йосип көвүнчн иигж келжэнэ: Бурхн намаг цуг Египет һазрин эзн бол гиж тэвж. Бичэ уд, шулуһар ир, би чамаг тежэхв. Эн харһнлһн бас чигн тавн жилдэн болн гижэнэ: бийән, гер-бүлән хоосрулшгоһар ир гиж дууджана гитн», – гиж үгән төгсөһэд, Йосип Беняминиг күзүдж теврэд уульв. Дэкэд ахнран теврэд үмсв.

ЭКЛЦ 42:36-38; 43:1-34; 45:1-15

ЙОСИП ЭЦКТЭЪЭН ХАРЪЖАНА

Хан Йосипин ахрнь ирсиг соңсад, теднд теднэ үрдүдтнь, эцкднь хот-хоолынь, хувц-хунринь мөрн тергнд ачад өгтн гиж зэрлг өгв. Дэкэд хан цуһар хамдан Египтүр иртн гиж тедниг дуудв.

Ахнр гертән хэрү ирчкэд, эцкдән Йосипин тускар цугинь келж өгцхәнэ. Яков эңкр көвүһән эрүл-менд бээдгинь медчкэд, икәр байрлад:

– Мини Йосип әмд! Египет тал йовнав, көвүһән үзнөв, – гиж келв.

Энүнә хөөн Бурхн Яковин зүүднднь ирэд:

– Яков, Би Бурхнв, чини эцкинчн Бурхнв. Египтүр йовхдан бичә ә. Би тенд чини унг-тохмас алдр келн-әмт үүдәхв. Чамла хамдан Египтүр одад, чамаг тер орн-нутгасчн көтлэд һарһж авч ирхв, – гив.

Яков гер-бүлтәһән, ачнртаһан өлг-эдән ачад, Египет темцэд һарад йовсмн. Йосип болхла, эврәннь мөрн тергндән сууһад, эцкән тосхар өмнәһән һарад йовсмн. Хәәртә эцкән үзәд, күзүдҗ теврәд үмсв, байрлад кесгтән уульв.

Хан тедниг цуһар ирсинь соңсчкәд, Йосипиг дуудж авад келв:

– Ода чини эцкчн, ахрчн чам тал күрәд ирв. Чини өмн цуг Египтин һазр бәәнә, чи һазрин хамгин сәәнәһән олж авад теднән бәәһүл.

Йосип эврәннь элгн-садндан Египтин һазрин сәәнәһән шүүж авад, кергтә хот-хооларнь, кергтә өлг-эдәрнь теткв.

Тегәд Яков Канан һазрур хэрү йовлго Египетд үлдсмн. Яков өңгрхин өмн Манаше болн Эприм гидг хойр Йосипин көвүдт әдс өгәд йөрәв. Дэкэд эврәннь арвн хойр көвүндән бас әдс өгәд йөрәв. Яковин герәсәр көвүднь терүнә цогцинь Канан һазрур авч одад, хадын көндәд терүнә өвкнрин Абрахам Сарра хойр болн Ицхак Ребека хойр оршагдсн Махпела гидг һазрт оршав.

ЭКЛЦ 45 – 50

ШАЧАСН КӨГЛИН БУТ

Кесг жил давж одсмн. Египетд бээсн Яковин хөөт үйнрт зовлцта цаг учрв: египтин улс тедниг дажрад зовадг билэ. Тиигхлэ Бурхн израилин улсиг египтин дажрллһнас аврхар шиидсмн. Эн үүлиг күцэхин төлө Моше гидг кү шүүж авсмн. Египет һазрин өөр тер хө хэрүлдг бээсмн.

Нег дэкж Моше хө хэрүлж йовад, Бурхна Хорив гидг уулын өөр хөөдөн тууж авч ирэд зогсаж. Генткн шачасн көглин бут заагас Деед Эзнэ элч үзгдэд ирнэ. Көглин бут һалар шатад унтрлго бөөдгинь Моше үзж.

– Жигтэ юмб? Яһад бут унтрлго шатад бөөдмб? Йовад хөләнэв, – гиж тер келв.

Деед Эзн Мошег өөрдж йовхинь үзэд:

– Моше! Моше! Бичэ нааран өөрд, чини зогсжасн һазр эрүн цевр һазр, буршмган тээл. Би чини эцкинчн болн Абрахамин, Ицхакин болн Яковин Бурхнв, – гиж шачасн бутас дуудв.

Моше Бурхн тал хэлэхэн эәһэд, чирәһән һарарн халхлв.

Деед Эзн бут заагас:

– Мини келн-әмтн Египетд ямаран зовлң эдлжәхинь Би үзжәнэв, оркрад ууляд, маначнр тедниг яһж зовадгинь Нанд һундан медүлжәхиг чигн соңсчанава. Би теднэ түрү-зүдүһинь медж бөөнэв. Тегэд Би египтәнмүдәс сулдхад, Египтәс һарһж авад, үсн бал хойр урсдг сән өргн һазрур темцүлж авч йовхар бөөнэв. Израилин үрдүдин оркрлһн Нанд күрв. Тедниг египтин әмтнд яһж дажргдјахинь Би үзжәнэв. Чи йов, Би чамаг хаанур илгәжәнэв. Мини келн-әмтиг – Израилин үрдүдиг Египтәс авч һар, – гив.

Зуг Моше алнтрад бөөв. Тиим ик чинртә үүлд орлцх зөв нанд уга, гиж тер санжасмн.

– Хаанур одад, Израилин үрдүдиг Египтәс дахулж авч һарх би кен болжахмб? – гиж Моше келв.

– Би чамта хамдан бөөхв, – гиж Бурхн хөрү өгв.

ҺАРЛҢН 3:1-12

ДЕЕД ЭЗН ИЗРАИЛИН ЭМТИГ ЕГИПТЭС ДАХУЛЖ ҒАРҒЖАНА

Уан израилин улст Египтэс харх зөв өгсн уга. Деед Эзн египтин улсиг йисн ээмшгтэ цаажла харһулсмн. Зуг хан улм догшрж уурлад, израилин улст Египтэс харх зөв дэкж өгсн уга. Тиигхлэ Деед Эзн сүл арвдгч заслһан илгэсмн: сөөни өрөл-лэ египтин өрк-бүл болһнд күүкдэс ууһнь болн малын кичгэс ууһнь өнгрж одцхав.

Хан тер сөөһөр Моше Аарон хойриг дуудад:

– Тадн чигн, израилин улс чигн босад, эн нутгас хартн. Тадна келсэр Бурхндан йовж сөгдтн. Хөөдөн, малан авад хартн. Тенд ирэд намаг йөрөтн, – гив.

Израилин улсиг эс йовхла, египтәнмүд цуһар үкч одх гиж ээсн учрас, тедн израилин улсиг шулуһар харч йовтха гиж сурцхав.

Тегэд Израилин үрдүд зурһан зун миңһн залус, күүкдинь тоолл уга, Египтин межэ һатлж йовхар темцж йовцхав. Олн зүсн отг-ээмгэ талдан келн-эмтн дала ик бичкн уга мал авч, тедниг бас дахад харч. Цаг бачм болад, тедн эс искэсн хуйрар өдмг болһж авад харч. Египтэс көөгдсн төлөдөн тедн хаалһдан идх хот йосндан чигн белдсн уга.

Бурхн израилин улсиг эжго көдөн хаалһар Улан теңгсүр дахулж харсмн. Эврәннь келн-эмтән альдаран дахулхан һанцхн Бурхн медсмн. Бурхн өдртнь эмтнэ өмн цоонгрсн үүлнд, сөөднь цоонгрсн һалд бээһэд, теднд герл өгч хаалһинь залж йовсмн. Үүлн нег ормдан зогсхла, израильтәнмүд сег татад амрад бээж. Үүлн ормасн көндрхлэ, тедн босад, ардаснь дахад йовдг бээж. Цоонгрсн үүлн һал хойр Бурхна келн улсас салдго бээж.

ҒАРҒЖАНА 12:31-40; 13:20-22

ИЗРАИЛИН ЭМТН УЛАН ТЕНГС ҮАТЛСНЬ

Израилин улс эврэннь Бурхнд тэкл тэххэр Египтэс харад, болв хэрү дэж иршгоһар бас йовсинь хан медж. Тиигхлэ тер эврэннь цуг цергчнрэн мөрн тергтәһинь болн мөрч цергтәһән дахулад, израилин улсиг хэрүлхэр седж.

Израилин улс Улан теңгсин көвөд күрөд, цааранднь зулх арһ уга болад зогсцхав. Египтәнмүд ардаснь көөлдөд күцөд ирж. Өмнөн теңгсин ус, ардан египтин цергиг үзөд:

— Чи мадниг эн көдөд үктхэ гиж Египтэс харһж дахулж ирвч? — гиж Бурхна улс Мошег гөмшөцхөв.

— Бичэ ээцхэтн! Нөг мөслһтә, бат болцхатн, Дөд Эзн мадниг ода харсж авх, тадн үзхт. Эн египтин улсиг тадн дэж үзшгот. Дөд Эзн тадниг харсад, бөөр бөрлдх, зуг таанр тогтун бөөтн, — гиж Моше өмтиг төвкнүлв.

Бурхн Мошег теңгс тал зөрүлж харан өрг гив. Моше харан өргхлэ, Дөд Эзн дорд үзгэс шүрүн сальк көдлгөд, усна долъгаг көөв. Сөөни дуусн үлөсн салькн теңгсиг хойр энг кев. Усн хойр энгрөд, тал дундахаринь хүүрө хаалһ харв. Төгөд израилин улс теңгсин усна заагт харсн хүүрө һазрар йовсмн. Теңгсин усн болхла, барун, зүн талнь эрс болад зогсв.

ҺАРЛҢН 14:5-22

ЕГИПТИН ЦЕРГ УЛАН ТЕНГСИН УСНД ОРАД ҮКЖ

Бегиптин церг израилин улсин ардас көөлдж йовад, бас заагрсн уснд орв. Өрүнднь Деед Эзн египтин цергин мөрн тергнэ төгөс хамхлад, элснд шигдүлэд, тедниг үүмүлв.

Энүг үзэд египтәнмүд:

– Деед Эзн маднла бээр бэрлджэнэ, израилин улсиг харсжана. Эндэс гүүж зулхм, – гиж хоорндан күүндцхэв.

Бурхна келн улсиг заагрсн тенгсин хүүрә йоралар йовсна хөөн Деед Эзн Мошед иигж закв:

– Тенгсүр хэләһэд, харан өрг, усн хэрү ормдан ортха, египтин цергиг зальгтха.

Моше Бурхна келсәр кев. Тенгсин усн хэрү ормдан орад египтин цергиг бүркв.

Тиигж Деед Эзн Эврәннь улсан тер өдр өшәтнәс гетлгв. Израилин улс Бурхна алдр күч үзв. Бурхна күчн тедниг египтин цергәс харсж авсмн. Израилин улс сүрдәд, Деед Эзнд болн Терүнә зарц Мошед иткв. Моше алдр Сулдхачд нерәдәд, әмтнлә хамдан магталын ду дуулв:

Деед Эзн – мини шивә,

Деед Эзн – мини туурмж!

Намаг аврсн, намаг харссн

Нәәлвртә Бурхан магтж туурулнав.

Деед Эзнә күчтә мотр буру өшәтиг диилсмн,

Деед Эзнә сүртә мотр күчн-чидләр туурсмн.

Өмнәснь зөрлсн әмтиг

Хольврулж уга кесмн.

Деед Эзнлә әдл

Әрүн Бурхн бәәхий?

Деед Эзнлә әдл

Өвәрц Үүдәч бәәхий?

Чини цевр әрүн – алдр мөн,

Чини туурмж – әмтнә сүрдлһн.

Магталар ачлгдсн Деед Эзн

Мөнкиндән евәж залтха!

ҺАРЛҢН 14:23-31; 15:1-18

АРВН ЗААВРМУД

Моше Бурхна шүүж авсн күн бээж. Моше дегд номһн күн бээж. Тер сүзгтэ болн соңсхврта бээдг бээж. Тер учрар Деед Эзн Мошаһар дамжж эмтнд үгэн келдг бээж. Нег дэжж Израилин улс Синай уулын ташуд бээршсмн. Моше уул давшад, ора деернь һарна. Тенд Деед Эзн чолун деер бичсн бичг өгнэ. Тер бичгт Арвн зааврмуд бичэтэ бээж. Эн зааврмудиг Бурхна келн улс сүзгэн өгч күцэх зөвтэ бээсмн:

«Би чамаг Египтин һазрас, мухлаллһна герэс авч һарсн чини Деед Эзн Бурхнв, Нанас даву бурхн чамд бичэ бээтхэ!

Бийдэн ямаран чигн шүтэ бичэ ке: теңгр деер бээсн, һазр дор бээсн, эс гиж уснд бээсн хамг юмна дүр дуралһж, һарарн кесн эс гиж зурсн хамг юмнд бичэ сөгдж мөрг.

Деед Эзн Бурхна нериг хара зөңгдэн бичэ дуудж кел. Деед Эзнэ нериг хара зөңгдэн дуудсн күн цаажла харһлго бөөшго.

Бемб өдриг тодлж күцэ. Тер өдриг эрүн өдр гиж тоолхин төлө тийгж ке. Зурһан өдрин дуусн көдлэд, ямаран чигн керг күцэ. Болв доладгч бемб өдр Бурхна өдр гиж тоолад, Деед Эзн Бурхндан нерэд.

Чамд Бурхна өгчэх һазрт ут наста болж бөөхин төлөд эк эцк хойран күндл.

Кү бичэ ал.

Залу гергн хойрин итклиг бичэ эвд.

Хулха бичэ ке.

Өөрк күүһән муутхж худл герч бичэ бол.

Өөрк күүнд үлү үзж терүнэ герт, гергнднь, эр болн эм зарцднь, царднь, ээлжһнднь нань чигн юмнднь бичэ жилвт».

НАРЛҢН 20

ТУРШУЛЧНР КАНАНД

Израилин улс Синай кедэг удандан хатлж харад, муурсн көшсн Канан хазрур өөрдж ирв. Моше Израилин улсиг ахлжасн арвн хойр залусиг дуудж авад:

– Нутгин өмн-үзгүр одад, хазринь сөөнөр хэлэхэд шинжлж иртн. Эн хазрин эмтнэ ямаранынь, чидлтэ чидл угаһинь. Балһсднэ ямаранынь. Темснэснэ таслад авч иртн, амсж үзхмн, – гиж закв.

Арвн хойр туршулчнр бийэн белдэд, хаалһдан харв. Дөчн өд-рин дуусн тедн Канан хазриг шинжлж хэлэв. Кесг олн зүсн тэрэ темс, гранат, инжр, уста үзмн сала авч ирж. Хойр бүдүн залу терүг эрэ дааж авч ирв.

– Үсн бал хойрар урсдг хазр бөөж. Эмтн болхла, чидлтэ чиирг, балһсд бат шивөһөр бүслэтэ. Тиим эмтнэ өмнэс бидн босж чадш угавидн. Тедн маднас ик чидлтэ, – гиж тедн келцхэв.

Тиим зэнг тархаж, тедн эмтиг ээлһв. Би таднд нөкд болхв гисн Бурхна үгиг эмтн мартчкж. Зуг Навина көвүн Исус, Халев хойр Деед Эзнд иткэд, эмтиг ээлһхэр седсн уга.

– Одад, тер хазриг күчэр авхмн. Бидн тедниг диилж чадх-видн, – гиж Халев келсмн.

Болв эмтн тедниг соңсхар седсмн уга. Цуһар уульдад, зовл-дад, тедниг Египтэс харһж авсн Моше Аарон хойриг му келэд гемшэцхэв.

– Шин ахлач төвэд, хэрү Египтүр йовхмн, – гиж тедн хоорн-дан күүндцхэв.

Исус Халев хойр хувцан шуулад:

– Деед Эзн өршэсн хөөн эн үс бал хойрар урсдг хазр маднд күртх! Зуг Деед Эзнэ өмнэс босад, бичэ бүдүн күзүһэн үзүлэд бөөтн. Эн хазрин улсас бичэ өөтн! Бидн эдниг диилж чадхвидн. Эдн харслт уга. Маднла болхла, Деед Эзн бөөнэ, бичэ өөтн, – гиж эмтнд келцхэв.

Моше Аарон хойр тедниг бурушажасн эмтнэ үгинь соңсчкад, хазр элкдэд, унад, иткл уга, бүдүн күзүтэ эмтнэ седклд һундад икэр зовцхав. Тиигхлэ Деед Эзн:

– Кедү күртл эн эмтн Намаг цухлтулад бөөхмб? Тиим дала өвэрц йовдл үзэ бөөж, кезэ күртл эдн Нанд итклго бөөхмб? – гиж Мошед келв.

Деед Эзнэ цухлынъ дегд ик болад, Тер эн эмтиг кудж уга кеһэд, Мошан уңһ-тохмас шин келн-эмт үүдэхэр седв. Зуг Моше эн эмтнэ килнцинь тэв гиһэд сурад эрэд бээж, Деед Эзнэ цухлынъ тогтнулв. Мошан төлө Бурхн дөкн эмтнэ килнцинь тэвж.

– Зуг Мини заасн һазрт тадн биш, тана хөөтк-үйнр бээж чадх. Дөкөд Навина көвүн Исус болн Халев хойр итклэн эс геесндөн тер һазрт бас орж бээх, – гиж Деед Эзн зарлсмн.

ТО 13:1-34; 14:1-30

ДАВИД – ИЗРАИЛИН ХАН

Израилин улс Канан нэзрт бээршлж үлдсн. Цаг давад, тедн иигж шийдсн: тедниг хан толхалх йоста. Израилин хааудын дундас хамгин нертэнь Бурхна шүүж авсн күн Давид бээж.

Давид хан болсн цагтан ширэхэн Ерусалимд тэвж. Цуг Израилин өшөтнриг диилтхэ гihэд, Бурхн Давидт цецн уха болн чидл эдслж өгч. Давид Бурхнд ик дурта болад, Бурхна бооцана эрүн хээрцг өөрэн эврэннь балһсндан тэвхэр седж. Пилистин улс теднлэ дээлдсн цагт тер хээрцгиг булаһад авад йовж одсн бээж. Хөөннь тедн хээрцгиг Израилин эмтнд хэрү өгч. Бооцана хээрцг Кириат-Иарим гидг нэзрт Аминадаб гидг күүнэ герт бээж. Давид терүг эрүн Ерусалим балһснд авч ирх сана зүүв.

Давид нучн минһн кү бийлөхөн дахулад, хээрцгиг авхар харв. Хээрцгиг Ерусалимд орулад, Сион гидг уулд өргж тэвхлэ, Давид икэр байрлсн бээж. Тер ятхан жиннүлж, хээртэ Бурхиг магтж туурулад, Деед Эзнэ өмн байрта кевэрн биилв. Эмтн цуһар Бурхиг магтад, бүрэ-бүшкүрэн татж, байртаһар хээкрцхэв. Давидин урдаснь тосхсн өргэ герин дунд тер хээрцг тэвгдв. Цааранднь Давид Деед Эзнд олн зүсн тэкл тэж өгв. Тэкл тэксн хөөн Давид Тенгрин цергин Деед Эзнэ нерн деерэс эмтнд эдс өгч йөрөһэд, Израиль улст өдмг, боорцг, шарсн мах түгэж өгв.

Энүнэ хөөн Деед Эзн Давид хаана унг-тохмиг батлулх амн үгэн өгв.

– Би терүнэ эцк болхв. Тер Мини көвүн болх. Керм тер килнц кехлэ, Би терүг эцк көвүһэн засглжахла эдл, засглхв. Би Саулыг бийэсн көөж хээрлтэн булаж авлав. Зуг терүнэс тиигж хээрлтэн булаж авшгов. Чини унг-тохм өсж оньдиндэн бээх. Чини заллт мөнкиндэн бээх. Чини хөөтк-үйдүд мөнкиндэн залх.

Эн Бурхна үгиг Натан гидг ээлдөч Давидт келж өгсн. Энүг сонсад, Давид Деед Эзнэ өмн зогсад зальврж:

– Яһад Та намаг тиигж деегшлснт, Деед Эзн, би кен болжахмб? Мини гер юн болжахмб? Деед Эзн, Та ик алдр Бурхнт, Деед Эзн минь! Танла эдл Бурхн нэзр деер бээхий? Танас даву Бурхн эн нарт делкэд уга! Тегэдчн ода Та мини тускар, Эврэннь зарциннь тускар, мини унг-тохмин тускар келсн үгэн батлж күцэтн.

ХААДУДЫН 2-гч ДЕГТР 6:2-19; 7:14-16, 18-29

БУРХНА СҮМ

ТГурхн Давидт:

– Чини көвүн Соломон Деед Эзнэ гер тосхх, тернь «сүм» гиж нерэдгдхмн. Бурхна туурмжин герл тер сүмд бөөх зөвтэ, – гинэд келж.

Соломон Деед Эзнэ зэрлгиг күцөһэд, Терүнд нерэдэд, ке сөөхн һөөхмжтэ сүм тосхж. Сүмин дотрк эрсинь алтар кеерүлэд кеж, тегэдчн дотрк хорань шамин герлд оln зүсэр гилвкдг бөөж. Сүмин һаза эргмдэн хаша бөөж, терүг чолун эрс төгэлэд бүслж. Хаша дотрнь арвн зес сав зогсаж, түүнд тэклин малыг уһадг сәнж. Нег савнь наадк савмудас ик, тер зесэр кесн арвн хойр цармуд деер бөөдг бөөж. Тернь гелнгүдин бийән уһадг сав. Дөкөд болхла, зесэр кесн ик тэклин бөөрн бөөсмн. Хамгин Эрүн бөөрн – алтар кеерүлсн бооцана хөөрцг хадһлдг хора бөөж. Сүмин саңгин өмн алтар кесн тэклин ширэ зогсж. Терүнд күж уһтхадмн. Сүмин саң дотр олив модар кесн болн деерэснь алтар кеерүлсн Бурхна хойр элч живр-далвган делэд зогсж. Бурхна элчнр дегд ик бөөж. Негнәннь живр-далваг сүмин нег эрстнь күрдг бөөж. Бурхна хойрдгч элчин живр-далвагнь талдан эрст күрдг бөөж. Бас нег живрнь сүмин тал дунд нег-негнлөһән үзүрән харһдг бөөж.

Сүмин эрс болһнднь оln зүсн Бурхна элчнр (херувимс), шавдл модд болн урһсн цецгэс зурата. Сүмин девскр алтар бүркэтэ бөөж.

ХААДУДЫН 3-гч ДЕГТР 6:14-36

ЭСТЕР ХАТН

Кесг зун жилмүд давв, еврей келн улсин зэрмснь оln зүсн нутг назрар, балһсдудар тарад йовж одсмн. Тер цагт хамгин күчтэ нутгас Персия бээж.

Персин Ахашверош гидг хан гер авхар седж. Персин нутгт хамгин сээхн күүк шүүж авхар хан:

– Хамгин сээхн күүкдиг Суза гидг балһснур авч иртн, – гihэд балһс болһнд зэңг илгэнэ.

Тенд арвн хойр сарин эргцд тедниг хаанд үзүлхэр белдж. Тер цагт Персьд ассирийин болн вавилона дээчнр бэрэнд авсн еврей унг-тохмта эмтн дала бээж. Суза гидг балһснд нег йудья күн бээж. Терүнэ нерн Мардохей бээж. Тер авһиннь Эстер гидг нертэ күүкиг асрад сурһмж өгдг бээж. Эстер сээхн өнг зүстэ, эвтэктн цогцта күүктн бээж. Эк эцкнь өнгрхлэ, Мардохей терүг авад, һарһсн күүктнлэ эдл асрдг бээж. Суза гидг балһснд хамгин сээхн күүктд цуглрхла, тер цагт Эстериг хаана герт бас дуудсн бээж. Хан наадк сээхн күүктдэс Эстерт дурлад, толһа деернь титм зүүһэд, хатан кеж авв. Эстерин төлэ ик нэр кеһэд, эврәннь нойн, зээснүдэн, нөкднрэн дуудад, зөрм нутгт сэ кеһэд, эврәннь цанан седклэрн эмтнд белг түгэж өгв. Эстер Мардохейин заасар эврәннь келн-эмтнэ тускар хаанд юм келсн уга.

Энүнэ хөөн хан эврәннь Аман гидг нег нойиг наадк нойдудас үлү деесгшэн һарһв. Хаана өөр бээсн сөөвнүгүд Амана көлднь сөгдж унх зөвтэ бээж. Юнгад гихлэ хан тиим зэрлг өгв. Мардохей болхла, сөгдж көлднь ундго бээж. Аман ууртан бүтэд, Ахашверошин нутгар йудья улсиг цугинь кудж уга кехэр седв.

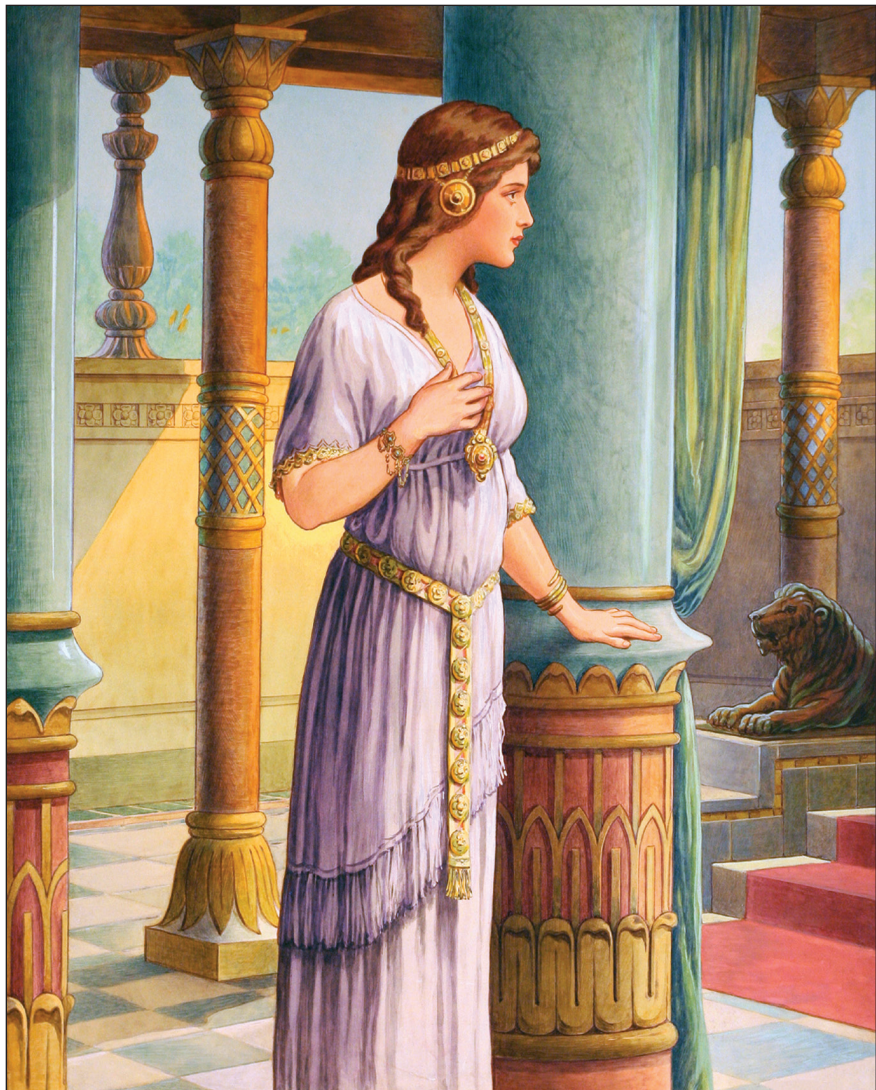
Тегэд Аман Ахашверош хаанд иигж келв:

– Чини медэнд нег келн-улс бээнэ. Тер цуг нутгарчн талдан келн-эмтнлэ тарж одж. Эднэ йоснь талдан келн-эмтнэ йоснас онц йилһрнэ. Хаана йосиг эдн күцөхш.

– Эврәннь дурарн ке, – гиж хан хэрү өгв.

Тегэд орн-нутгин аэмгэр бичгтэ элчнриг илгэв. Тер бичгт: йудья улсиг көгшн, бичкн уга, күүктд көвүд уга, залу гергн уга цугтаһинь арвн хойрдгч Адарин гидг сард, арвн һурвдгч өдртнь унгарнь таслад уга кех, гериннь өлг-эдинь булаһад авх зөвтэ гисн заквр ирж. Тер зэрлг ирсн назр болһнд ик уульһн, оркrlһн, мацг бэрлһн болв.

ЭСТЕР 1 – 3

ЭСТЕР ХАТН

(цааранднь)

Мардохей юн учржахинь медэд, Эстер хатнд хаана зэрлгин тускар зэнглв. Терүг хаанур одад, эврэннь келн-эмтнэ тускар келэд, тедниг хээрлтхэ гиж эврэннь эмтнэ төлө сур гихэд даалһвр өгв. Эстер зарцар дамжж, Мардохейд иим хэрү өгч:

– Хаана бээшнгүр эс дуудсн цагла ирхлэ, зарһнь негн – үкл. Зүг хан алтн очран күн тал заахла, тер күн өмд үлдх. Намаг һучн өдр хаанур дуудад уга.

– Йудьян эмтнэс чи һанцарн өмөн аврж хаана герт үлдхв гиж бичэ сан. Болв кен меднэ, эн цагин төлө чи хатн болсн болув-зач? – гиж Мардохей хэрү өгнө.

– Сузад бээсн цуг йудья улсиг цуглулад, мини төлө һурвн өдртэн, өдр сө уга, хот уулго мацг бэртн. Би зарц күүкдтэһэн бас мацг бэрхв. Энүнэ хөөн одх зөв угаһар хаанур однав. Кемр үкх цаг ирсн болхла, үкнэв, – гиж Эстер Мардохейд келнэ. Тер хоорнд Аман Мардохейг дүүжлж алхар өндрэрн хөрн тавн метр ик гидг мод белднэ.

Һурвдгч өдртнь Эстер эврэннь ке хаана хатна хувцан өмсөд, хаана хажуһар һарад йовна. Хан алтн очрарн Эстер тал заана. Эстер очрин үзүртнь һаран күргэд, хааг Аманта хамднь ик нэр-нааднд дуудна. Хан Аманыг дахулж нээртнь ирнэ. Хойрдгч өдртнь хатн дэкэд хааг Аманта хамднь нээрт дуудна. Тиигхлэ тедн чаһр уужасн цагла хан:

– Сансн санаһан келхнчн, хатн мини Эстер, – гив.

– Мини санаһар, мини эрлһэр мини өмн мини келн-эмтнэ өмн хээрлгдхэ. Юңгад гихлэ намаг мини келн-эмтиг кудхар, алхар, үкүлхэр хулдж, – гиж хатн хэрү өгв.

Тиигэд хан гергэн еврей күүкд күн бээсинь медэд, Амана кехэр бээх хар йовдлын тускар бас медв. Хаана закварар Аманыг тер Мардохейг дүүжлхэр седжэсн модн деер дүүжлв.

Зүг Персин орн-нутгт йудья улсиг уга келһнэ загаг сольх зөв уга бээж. Юңгад гихлэ тер цаасн хаана нерн деерэс хаана тиизэр батлгдсн бээж. Болв хаана зэрлгэр бичэчнр шин бичгүд бичв. Балһсн болһнд цуглрад, эврэннь өмөн харстха гиж хан зөв өгчэнэ, гидг бичгтэ элчнр хаана ик хурдн мөрд унад, түүнэ зэрлг

авад довтлж йовцхав. Тедн тер бичгүдиг зун хөрн долан нутгин ахлачнрт Энткгэс Эфиопий күртл тархаж өгх йоста бээж.

Тегэд евреймүдиг харсгч санлын өдриг темдглэд, Мардохей жил болһн нээрлдг Пурим гидг байрин өдр тогтав.

ЭСТЕР 4 – 10

ЭЭЛДЭЧ ЙОНА

ег дэжж Деед Эзн Йонад келдг болна:

– Босад, Ниневий гидг балһснур йовад, Бурхна ном тарха, юнгад гихлэ тенд ик хорта йовдлмуд болжана гисн зэнг Нанур ирв. Йона Бурхна үг сонслго, Терүнэс Таршиш гидг балһснур зулж гүүхэр шиидв. Тер Йона балһснд күрч ирэд, Таршиш балһснур йовх нег керм олж авад, мөңгинь өгөд, дотрнь орад суув. Зуг Деед Эзн ик шүрүн сальк илгэв, теңгсин дольган көдлөд, керм хамхрн гив. Кермчнр икэр эәһэд, күн болһн эврәннь бурхндан зальврад, кермиг гиигрүлхэр, тенд бээсн ацан болжах юмсуд авад хайцхав. Йона болхла, кермин дотр орад унтж. Кермин ахлач терүг серүлж:

– Юнгад унтад кевтдмч? Бос, эврәннь Бурхан дуудж зальвр! Тер мадниг аврх болвза.

Кермчнр келцхэв:

– Кенэс көлтө мадн эн аюлла харһсинь илдкж медхин төлө жирв хайхмн!

Болв жирв Йонад тусв. Тиигхлэ Йона:

– Намаг авад, теңгсин уснд хайчктн, тиигхлэ теңгс тогтнх. Нанас көлтө эн салькн көдлжэхинь меднөв, – гив. Йонаг теңгст хайхла, теңгсин усн тогтнв. Тиигхлэ керм деер бээсн эмтн Деед Эзнэс эәһэд, Терүнд тэкл тэжж андһар тэвцхэв. Бурхн ик заһснд Йоныг зальг гиж закв. Тернь һурвн өдр болн һурвн сө заһсна геснд бәәһэд, Деед Эзндөн, эврәннь Бурхндан зальврж бәэв. Тиигхлэ Деед Эзн заһснд Йоныг хүүрә һазрт нульмад һарһ гив.

Деед Эзн Йонад давтж келв:

– Босад, Ниневий гидг алдр балһснд одад, Мини заасн үг тархаж кел.

Ода болхла, Йона Бурхиг сонсад, Ниневийд одв. Тиигэрән ирэд:

– Дөчн өдр болад, Ниневий балһсн күүрэд уга болж одх, – гиж уульнц болһнд келв. Ниневийин хан энүг сонсад, эврәннь хаана бәәшнгән үлдөһэд, хаана хувцан тәәләд, шүрүн эдэр уйсн му хувц өмсэд, ик бичкн уга цуһар му хар хувц өмстн гив. Мацг бәрэд, Бурхиг дуудад, мана килнц тэвүлтн гиһэд, му хар худл йовдл кесндөн гемән суртн, – гиж хан зэрлг өгч. Балһсна бәәрн эмтн Бурхнд болн Терүнә эәлдөчд иткв. Ниневийин улс хар йовдлан хайж үлдәсинь үзэд, Деед Эзн тедниг хәэрлэд, илгэхәр седсн цаажан илгәсн уга.

ЙОНА 1 – 3

БУРХНА ИЛГЭСН АВРАЧ ИРЛНЭ ТУСК ЭЭЛДХЛ

Эн дегтрин эклцд Бурхн Эврэннь дүрсэр болн бөөдлэр кү яһж үүдэснэ тускар келгдженэ. Бурхн күүг Бийэн дуралһж, өршөнгү, чик седклтэ, нүл уга зангта кехэр седж. Зуг түрүн эмтн Адм Ева хойр килнцд орлго бийэн бэрж чадсн уга. Теднэ Каин гидг ууһн көвүнэ эврэннь Авел гидг ахан алж. Удл уга һазр килнцэр дүүрч. Тиигхлэ Деед Эзн:

– Цуһар хаалһасн хажихэд, чинр уга, керго хоосн эмтн болж одв. Сэн цаһан саната үүл кедг күн уга, – гив.

Терүнд итктхэ гийһэд, Терүнэ зааврар бөөтхэ гийһэд, Деед Эзн Бурхн нег келн-эмтиг эн һазрт шүүж авч. Тернь Израилин келн-улс. Бурхн ээлдэчнрэрн дамжад, израилин эмтнд орчлн-гин Аврачин – Мессийин ирлһнэ тускар бөөж-бөөжөһэд келдг бөөж. (Еврей келнд «Помазанник» «Мессия» гиж келгднэ. Грек келнэс орчулһла, «Христос» гиж келгднэ). Тиигхд иргч цагин ээлдэч Эшья Исус Христосиг төрхин долан зун жилин өмн иигж келж: Нилх көвүн манад төрв; Көвүн маднд өггдв. Тер мана залач болх. Терүнд иим нер өггдх: Өвөрц, Селвгч, Бат Бурхн, Мөнкин Эцк, Эвин нойн.

Ээлдэч Михей Мессийин төрх йоста һазриг тааж келдг бөөж:

– Чи Бетлехем-Ефрата, миһнн Йудьян дотр бичкн болвчн, чамас Израилин Нойн болх Күн һарх; Терүнэ уңг-тохмнь эклцэс авн, мөнк өдрмүдэс эклнэ.

Эшьян тэвн һурвн бөлгэс бидн Мессийин ирлһнэ һол учринь медж авнавидн: күмн-эмтиг килнцэснь салһж, Бурхн тал эргүлж теднэ килнцэс көлтэ үкэд цуг эмтиг аврх. Ээлдэчэр дамжад, Деед Эзн келнэ: «Тер, Чик седклтэ Күн, Мини Зарц, кесг эмтиг цеврлэд, теднэ килнцинэ Бий деерэн даах».

Цуг эн ээлдхл Исус Христосиг ирснэ хөөн күцв. Мана дегтрин цаадк халхст Исусин төрлһнэ, Терүнэ жирһл-бөөдлин, номин, Терүнэ үклин болн эмдрлһнэ тускар келгдженэ.

ПСАЛМ 13:3; ЭШЬЯ 9:6; 53:4–12; МИХЕЙ 5:2

ИСУСИН ТӨРЛНЭ СЭН ЗЭНГ

Түрхн эн килнцтэ орчлнгур күмн-эмтиг килнцэс болн мөңк үклэс аврхин төлэ Исус Христос гидг Көвүһән илгэв. Терүнэ төрлннэ хөөн һазр деер шин цаг эклв. Мана цаг-жилин то-дарань чигн Исус Христосин төрлннэс эклнэ.

Исус Христосин һарсн өдрин тууж йир өврмжтэ. Исус Бурхна Көвүн малын хашад төрж. Удл уга Исусиг төрснэ хөөн Херод гидг хан терүг алхар шиидв.

Эклцэс авад хэлэхмн. Бичкн Назарет гидг Израилин ар үзгин хотнд Мария гидг баахн күүкн бээдг бээж. Тер Бурхнд йир дурта бээж, әрүн седклтэ бээж. Нег дөкж терүн тал Габриль гидг Бурхна элч ирэд келнэ:

– Әдстэ күүкн, байрлыч! Деед Эзн чамла бөөнэ: күүкд улс дундас чамд әдс өггдж.

Бурхна элчиг үзчкэд, Мария терүнэ келен үгэс үүмэд одв. Болв Бурхна элч цааранднь келнэ:

– Бичэ ә, Мария, Бурхн чамаг хээрлжәнә! Чи гесндән үр тееһәд, Исус* гидг көвү һарһхч! Терчн алдр нернд күрч, Деед Бурхна Көвүн болж нерәдгдх. Давид өвкиннь ширәг Деед Эзн Бурхн Терүнд йөрәж өгх. Яковин үлдл тохмиг Тер мөңкиндән һардх. Терүнә йосн төрүц бууршго.

Мария тер цагт буйнч сүзгч Йосип гидг күүнә келсн күүкн бээж. Мария Бурхна элчәс:

– Ода Тана келснь яһж учрхмб? Би хәрд һарад уга күүкнлм? – гиж сурв.

Бурхна элч иим хәрү өгв:

– Әрүн Сәкүсн Тенгрәс бууһад, Бурхна күчәр чамаг дүүргх. Тер учрар чамас һарсн Әрүн Үрн Бурхна Көвүн болж нерәдгдх.

– Би Деед Эзнә зарцв. Тана келсәр болтха, – гиж Мария хәрү өгв. Бурхна элч Марияг үлдәһәд, уга болж одв.

Марияг үр күләжәхинь медчкәд, Йосип келсн күүктәһән салхар седж. Зүг Деед Эзнә элч зүүднднь ирэд:

– Давидин көвүн Йосип, келсн күүкән Марияг орулж авхасн бичә ә, юнгад гихлө тер Әрүн Сәкүснәс үрән теев. Терүнәс Көвүн һархмн, Терүнд Исус гидг нер өг, юнгад гихлө эн Көвүн эврәннь келн-эмтиг килнцәснь гетлгж аврхмн, – гив.

МАТАЙ 1:19-21; ЛУКА 1:26-35, 38

* «Исус» гидг нерн «Деед Эзн авржана» гиж медүлнә.

ИСУС ХРИТОСИН ТӨРЛН

Мария саата цагтан Йосиплэ хамдан хол хаалхар йовж, юнгад гихлэ Август гидг римин хан эврэннь орн-нутгин эмтнэ то бичүлх зэрлг өгв. Күн болһн эврэннь өвк-эцкиннь төрскн балһсн тал йовх зөвтэ бөөсмн. Йосип Давид хаана тохма күн бөөж. Давид гидг хан Израильд Исусиг төрхин өмн миңһн жил урд ширэд сууж нойлдг бөөсмн.

Тегэд Йосип Мария хойр Бетлехем гидг эврэннь Давид өвкиннь төрскн балһснур йовж. Назаретэс Бетлехем күртл хойр зун һар дууна һазр. Тер цагт поезд чигн уга, машин чигн уга бөөсмн, тиим учрас тер зуульчлһн кесг өдрт болв. Назарет Израилин Ар үзгт Һалилья гидг һазрт бөөнэ, Бетлехем болхла, өмн үзгт Йудьян һазрт. Һалильяс Йудьор йовхларн, тедн Шамарья гидг һазриг һатлх зөвтэ бөөж. Шамарья Йудья хойр – уулта өөдм һазр.

Аш сүүлднь Йосип Мария хойр Бетлехемд күрч ирхлэ, гиичин герт зэ уга бөөж, Мариян гиигрх цаг өөрдв. «Тегэд эврэннь Ууһн Көвүһән һарһв, кенчрт Терүгән ораһад отлгт тэвв», – гиж Сэн Зэнгд умшжанавидн. Цугнь малын хашад учрсинь энүнэс меджәнэвидн. Кезэнк туужар эн хаша хадын көндэд бөөж. Тер һазрт ода чигн хөөчнр тиим хадын көндэд эврэннь хөөдөн орулна.

ЛУКА 2:1-7

БУРХНА ЭЛЧНР ХӨӨЧНРТ ИСУС ХРИСТОСИН ТӨРСНӨ ТУСКАР ЗЭНГЛЖЭНЭ

Тер цагт Бетлехем гидг балһсна эргнд хөөчнр малан хөрүлжэж. Тер Исусин харсн сө зэрм хөөчнр унтл уга хөөһөн манад сууж. Генткн теднэ өмн Деед Эзнэ элч үзгдэд, Деед Эзнэ туурмжин герлэр гилвкв. Тедн дегд икэр сүрдцхэв. Болв Бурхна элч теднд:

– Бичэ ээтн, Би таднд эн нарт делкэд бөөсн өмтнд байрта зэнг авч ирүв. Эндр Давид хаана төрскн балһснд Бурхна илгэсн Аврач төрв! Тер Христос гидг Деед Эзн. Терүг иигж олж авхт: Нилх Көвүн малд өвс өгдг отлгт өлгөгөтө кевтхинь үзхт, – гив.

Генткн Бурхна элчин өөр тооһарн оln тенгрин церг бууж ирэд, Бурхиг магтад дуулцхав:

– Тенгрт Бурхн тууртха! Сөн тааларн бөөдг улс һазр деер амулн мөнд бөөтхэ!

ЛУКА 2:8-14

ЕГИПТҮР ЗУЛЖ ГҮҮЛЬН

Херод гидг хаана цагт йудьян Бетлехемд Исус төрж хархла, дорд үзгэс Ерусалимүр цецн улс ирэд:

– Төрж харсн Йудьян хан альд бээнэ? Дорд үзгт бидн Терүнэ одынь үзлэвидн, Терүнд сөгдхэр ирлэвидн, – гиж тедн келцхэв.

Энүг соңсад, Херод хан икэр үүмв. Цуг Йудьян гелнгүдиг болн закана багшнриг Херод цуглуулж авад:

– Христос альд төрх зөвтэв? – гиж теднэс сурв.

Тедн хэрүднь иигж келцхэв:

– Йудьян Бетлехем гидг хотнд, юнгад гихлэ ээлдэчэр дамжулад иигж бичэтэ: «Йудьян ик хотдудас, Чи чигн Бетлехем, Йудьян һазр, юуһарн чигн дуту бишич, юнгад гихлэ Мини Израилин улсиг дахулж йовх Залач чамас төрж хархмн».

Тиигхлэ Херод нууцар цецн эмтиг дуудж авад, одн һарч ирсн цагиг теднэс медж авв. Тедниг Бетлехем тал илгөһэд:

– Одад, Нилхин тускар кинэн кевэр медж автн, олж авсн цагтан нанд келтн, би бас йовад, Терүнд сөгднэв, – гив.

Илэр келхлэ, хан Нилхиг алхар седж, юнгад гихлэ Херод Терүг бийиннь ширөһинь эзлх гиж ээжэж.

Бетлехемд цецн улс Нилхд сөгдэд, Херод хаанур бичэ йовтн гисн зэнг тедн зүүднэсн ил медж, ондан хаалһарн эврәннь орн-нутгурн хэрж одцхав. Энүг Херод хан медчкэд, догшар уурлад, эврәннь цергөн Бетлехемүр болн терүнэ эргнд бээсн һазрур нилх көвүдиг алхар илгэв. Нилхдин насинь тер цецн өмтнэс медж авад, нүл уга шинкэн төрсн нилх көвүдиг хөмөстэ күртлнь цергчнр Бетлехемд ирэд алж.

Үксн нилхсин заагт цецн улс, гелнгүдин келжэсн Израилин иргч Хан болх Көвүн харһх гиж Херод санжаж. Зуг тиим болсн уга. Цецн ухата улс йовж одхла, Йосипин зүүднднь Деед Эзнэ элч үзгдэд:

– Бос, Нилхэн авад, авальтаһан хамдан Египет нутгур зулж йовтн. Нанас зэнг эс автлан тенд бээтн. Юнгад гихлэ Херод Нилхиг алхар бээнэ, – гив.

Йосип сөөһөр босад, Нилхэн авад, авальтаһан Египет тал һарч йовв. Херодиг насан бартл тедн тенд бээв. Ээлдэчэр дамжулж келүлсн Деед Эзнэ үгнь күцтхэ:

– Би Эврәннь көвүһэн Египтэс дуудлав.

МАТАЙ 2:13-15

ИСУСИН БИЧКНДК ЦАГ НАЗАРЕТД

Иосип Мария хойр Нилхтөһөн Йудьян Херод хан насан бартл Египетд бээж. Херод өнгрснэ хөөн Бурхна элч Египетд бэ-эсн Йосипд зүүднднь үзгдэд:

– Бос, Нилхэн авад, авальтаһан Израилин һазрур йов. Юнгад гихлэ Нилхин эмнднь күрхэр седснь үкж одцхав, – гив.

Йосип Бурхна элчин үгэр Израиль һазрур ирв. Йудьяд Херодин көвүн Архела хаана ширэг ээлсинь тер соңсад, тиигэрэн йовхас ээв. Йосип тер зүүдндэн ил зэнг авад, Һалилья һазрт, Мариян урднь бээсн Назарет гидг балһснур йовв.

Назаретд бээсн Исусин жирһлин тускар бидн сөөнөр медхшвидн. Йосип модна урч болж көдлдг бээж. Исус терүнд нөкд болад, эврэн модна урч болв. «Сэн зэнгд» Исус көвүнэ тускар баһар бичэтэ. Болв мадна умшснас, цугнь медгднэ: «Нилх көвүн өсэд босад, батрад гүн цецн медрл авад, Бурхна онц хөөрлттэ көвүн болсмн». Дөкэд: «Цецн уханд, Бурхна болн өмтнэ хөөрлтд Исус өссмн».

Исус эврәннь һарсн эк-эцкиннь үгинь соңсдг бээж гиж келх кергтэ. Сэн зэнгд энүнэ тускар иигж умшнавидн: «... теднэ үгэр бөөлэ». Бурхна санан иим: цуг күүкд эврәннь эк-эцкэн хөөрлж, теднэ үгэр бөөх зөвтэ. Арвн Бурхна зааврмудас негнднь келгднэ: «Эврәннь насан утдулхин төлө, Деед Эзн Бурхнчн өгчөх һазрт сэн бөөхин төлө һарсн эк-эцкэн күндл».

МАТАЙ 2:19-23; ЛУКА 2:40, 50-52; ҺАРЛЬН 20:12

ЙОХАН БУРХНА НОМ ДЕЛГРҮЛНЭ БОЛН ЭМТИГ УСНД КИРСЛНЭ

Мохан, Зехарья гелнгин көвүн, эжго көдэд бээж. Деед Эзн терүг онц церглтин төлө белдсмн. Йохан эмтнд Бурхна илгэсн Аврач, Исус Христос, удл уга ирх гиж келэд, эмтиг килнцтэ жирлэн үлдэтн гиж зэнглх зөвтө бээсмн. Йохан Бурхна илгэсн Аврачиг ирл, эмтиг белдх зөвтө гиж ээлдэчнр Йохана төрхэс кесг зун жил өмн бичж: «Би Зэнгчэн урдасчн илгэнэв. Чини хаалһичинь белдх». «Деед Эзнд хаалһинь белдтн. Терүнэ жиминь ястн!»

Йохан темэнэ ноосар гүрсн хувцта, белкүстэн арсн бүстэ бээж. Терүнэ эдлдг хотнь: царцаха болн зерлг зөгин бал бээж. Бурхн Йоханур эжго көдэд ирсн цагт, Йохан йовад, эмтиг килнцтэ жирлэн үлдэтн, бийэн уснд кирслж автн гиж Бурхна ном тархадг бээсмн. Бурхн Эврәннь седвэрэн Йоханд сэкж медүлхлэ, тернь Бурхна ном эклэд тархадг болсмн. Йохан Йордана холын өөр цуг эргнд бээсн назр эргэд, эмтиг килнцтэ жирлэн үлдэтн, бийэн уснд кирслж цеврүлтн, тиигхлэ килнцтн тэвгдх гиж келдг бээсмн. Цуг Йудьяс болн Ерусалимэс терүн тал кесг өмтн ирэд, эврәннь килнцэн илэр келж өгцхэв. Йохан тедниг Йорданд кирслв.

Өмтн терүнэс:

– Бидн яахмб? – гиж сурдг бээж.

– Күн хойр хувцта болхла, негинь угатя күүнд өгтхэ, хот-хоолта болхла, бас тиигтхэ, – гиж.

Бийэн уснд кирслхэр ирсн алв цуглуулгчнр:

– Багша! Бидн яахмб? – гиж терүнэс сурцхав.

– Ямаран чигн эрк биш юм бийдэн бичэ суртн, өмтнэс үлү юм бичэ автн.

Цергчнр ирэд сурдг болв:

– Бидн яахмб?

– Кү бичэ һундатн, күүнд му нер бичэ өгтн, эврәннь жалвдан ханад бээтн, – гиж тер хэрү өгв.

МАРК 1:1-6; ЛУКА 3:2-14

ИСУС ХРИСТОСИГ УСНД КИРСЛҮН

Алн-эмтн Бурхна илгэсн Аврачин ирлһиг күлэхэд, ик зунь иигж сурна:

– Йохан Бурхна илгэсн Аврач биший?

– Тадниг килнцтэ жирһлэн үлдэсиг үзүлхин төлө, би тадниг уснд кирслжэнэв, зуг мини ардас ирж йовхнь, нанас күчтэ, Тер таднд Эрүн Сэкүс өгх болн һалд орулх. Би Терүнэ буршмгднь һар күрх зөв угав, – гиж Йохан хэрү өгнө. Тиигж тер Исус Христосин тускар келж.

Исус Йоханур Бийэн кирслхэр ирв. Йохан Исуст кирслһн керг уга болдгинь медэ бээж келнэ:

– Би Танар уснд кирслгдх зөвтөв. Юңгад Та нан тал ирсмт?

– Ода, тиим болтха, юңгад гихлэ бидн тиигж Бурхна зэрлгиг күцэх зөвтэвидн, – гиж Исус хэрүднь келв.

Тиигхлэ Йохан зөвэн өгв. Исусиг уснд кирслж авсна хөөн, тер дарунь теңгр зааград, Бурхна Сэкүсн көглһржн мет Терүн деер бууж ирсинь Йохан үзв. «Энтн Мини хээртэ Көвүн! Эн Намаг байрлулна», – гисн дун теңгрэс сонсгдв.

МАТАЙ 3:11-17

ИСУС ХРИСТОСИН АРВН ХОЙР СУРҮУЛЬЧНР

Мусус Назаретиг үлдэхэд, Генесэрет нуурин өөр бээсмн. Һалилья һазрин Капернам балһснд ирж бүүрлв. Тер цагт эн нууриг Һалильян теңс гиж нерэддг бээсмн. Тиигэд Эшьян аэлдснь күцгдв:

«Завулуниһ һазр, Напталин һазр нуурин өөр бээдг Йордана цаадк һазр, буру номта улсин Һалилья! Харңһуд бээдг улс алдр герл үзж. Үклиһ сүүдрт бээдг улст герл тусж гилвкв».

Тер цагас авн Исус эклэд Бурхна ном тарһаһад: «Тенгрин йосн өөрдв, килнцтэ жирһлән үлдэтн!» – гиж келдг болв. Кесг һазрас өмтн ирж Исусиг дахцхав, Исус тедниг сурһад, гемәсн эдгөв.

Андрей Шимон гидг ахтаһан, (Шимона талдан нернь Пётр) Һалильян теңсет заһс бәржәж. Исус тедниг үзэд:

– Намаг дахж йовтн, Би таднар кү бәрдг өмт кенөв, – гив.

Тер өмтиг килнцәснь аврад, үнн хаалһур дахулж авч ирх гисн үгмүд бәәж. Гөлмән үлдэхэд, Андрей Пётр хойр Исусин ардас дахцхав. Исус цааран йовж йовад, зууран Яков Йохан ах-дү хойриг Зебедан гидг эцктәһинь оңһцд гөлмән ясжаһинь үзв. Исус тедниг дуудхла, тедн эцкән оңһцтаһинь үлдэхэд, Терүг дахцхав. Наадк сурһульчнр Исусиг дуудсинь соңсад, бас ардаснь тер дарунь дахж. Исус теднд Бурхна ном тарһахар, өмтнә гем эдгәх болн хар сәкүсдиг көөж һарһх йос өгв.

Исус Бийдән арвн хойр сурһульчнриг шүүж авв. Тедн альд болв чигн Терүнлә хамдан бәәһэд, шишлң сурһмж Терүнәс авдг бәәж. Тер сурһульчнрин нерд эн: Шимон, Андрей, Йохан, Яков, Пилип, Бар-Толма, Матай, Томас, Алпана Яков, Тадда, зилот гидг багин гешүн Шимон болн Йуда Искериот, тер хөөннь Исусиг бәрүлж өгсмн. Цуг сурһульчнр эгл улс бәәсмн, зуг Бурхн теднд Исус Христосин Бурхна Көвүнә үүрмүд болн сурһульчнр болх хөв өгв.

МАТАЙ 4:12-22; МАРК 3:13-19

УУЛ ДЕЕР ТАРХАСН НОМ

Буйн Кишгин Туск Зааврмуд

Иег дэж Исус дала эмт үзэд, уул деер давшж харв. Исус теднд Бурхна ном цөөлһв. Тер цөөлһсн номнь «Уул деер тархасн ном» гиж нерэдгднэ. Бурхна эмтнд өгсн Хуучн Бооцанд бээсн «Арвн зааврмудла» хамдан «Уул деер тархасн ном» күмн-эмтнэ жирһлин чик хаалһ медүлнэ, Бурхна йосн тал заана. Исусин сурһульчнр болн оln-эмтн Терүнд өөрдцхэв. Исус тедниг сурһад иигж келв:

– Бурхнд нээлжэснь буйн кишгтэ! Тедн Теңгрин орнахн.

Уульжасн эмтн буйн кишгтэ! Бурхн тедниг төвкнүлх.

Номһн заңтань буйн кишгтэ! Эдн һазриг эдлхмн.

Бурхна дуриг күцэхэр хээжэхинь буйн кишгтэ! Бурхн тедниг хаңһах.

Өршөнһү седклтэнь буйн кишгтэ! Бурхн тедниг өршөх.

Цевр уха-седклтэнь буйн кишгтэ! Эдн Бурхиг үзх.

Эвинь олж хадһлдгнь буйн кишгтэ! Эдниг Бурхн бүлдэн орулх.

Бурхна дуриг күцэсн төлөд көөгдсн эмтн буйн кишгтэ! Эдн Теңгрин орнахн.

Нанас көлтэ тадниг му келэд, көөһэд, хов-худлар бузрдулж һутахла, кишгтэ болхт! Байсж байрлтн, сергмжтэ болтн, ик ач тадниг теңгрт күлэжэнэ. Таднас урд бээсн ээлдэчнриг чигн бас тиигж көөлэ.

Тадн орчлнгин давсн болжанат! Давсн амтан геехлэ, юуһарн амтынь орулхмт? Амтн уга давсиг керг уга болсн төлөд эмтнэ көлд шивнэ.

Тадн орчлнгин герл болжанат! Уул деер бээсн балһсн эмтнэ нүднэс бултж чадшго. Шам шатасн цагт күн терүг бүркхш. Герл өгтхэ гиһэд, өргэд, деегшэн тэвнэ. Тиим кевэр тана герл оlnд тусж герлттхэ, эмтн тана сэн үүл үзж, теңгрин Эцкитн туурулх.

МАТАЙ 5:1–16

УУЛ ДЕЕР ТАРХАСН НОМ

Мошен Закана Тускар

Загаг эвдхэр эс гиж ээлдэчнрин үгиг эвдхэр Намаг ирв гиж бичэ сантн. Эвдхэр биш, зуг йосндан күцэхэр Би ирлэв. Юңгад гихлэ тенгр һазр хойр бээтл, цугнь эс күцтл, заканас нег бичкн чигн үзг, нег чигн цег эвдшго гиж үнэр таднд келжэнэв. Тегэд эн зааврмудас үчүкн гисн нег заавринь эвдж, тиигж эмтиг дасхсн күн, Тенгрин орнд чигн үчүкн чинртэ болх. Цугинь йосндан күцөһэд, талдан эмтиг тиигж сурһсн күн Тенгрин орнд алдр нер зүүх. Кемр тадн ном цөөлһчнрәс болн паршмудас даву сән Бурхна дуриг эс күцөхлэ, Тенгрин орнд тусхмн угат.

– Кү бичэ ал, алачнр зарһла харһхмн, – гиж кезэнэ келсиг тадн соңслат. Зуг Би таднд келжэнэв: ахдан уурлжасн күн зарһд тусхмн; арһ уга күн гиж эврәннь ахан келсн күн һол хургин зарһд тусх. Эврәннь ахан һөргтэ гиж му келдг күн мөңк һалд тусх. Тегэд кемр чи бәрцән Бурхнд өгхэр ирхлэ, чини ах чамд һундлта бөөхиг тодлсн болхла, бәрцән үлдэчкэд, түрүләд эврәннь ахлаһан эвцлд, дөкэд ирэд бәрцән Бурхнд бөрүл.

Залу гергн хойрин итклиг бичэ эвд, – гиж кезэнэ келсиг тадн соңслат. Күүкд күн тал тачалтаһар хэләсн күн болһн эврәннь уха седклдән залу гергнэ хойрин итклиг эвдв, – гиж Би таднд келжэнэв. Кемр кен чигн эврәннь гергнәсн салхларн, гергндән салһһна цаас өгтхэ гиж бас келгднэ. Зуг Би таднд келжэнэв: залу гергн хойрин итклиг эс эвдсн гергнәсн салсн залу күн тер итклиг эвдх учр авальдан өгчәнэ. Залуһасн салсн күүкд күүг авсн күн итклиг эвдсн күн болжана.

Төвсн андһаран бичэ эвд, төвсн андһаран Деед Эзнэ өмн күцэ, – гиж кезэнэ келсиг тадн бас соңслат. Би болхла, таднд келжэнэв: андһар төрүц бичэ тэв, тенгр дуудж андһар бичэ тэв; юңгад гихлэ тенгр – Бурхна ширэ. Һазр дуудж андһар бичэ тэв, юңгад гихлэ һазр – Бурхна көлин түшг. Ерусалимиг дуудж андһар бичэ тэв, юңгад гихлэ Ерусалим – Алдр Хаана балһсн, эврәннь толһаһарн бичэ андһарл, юңгад гихлэ нег чигн үсиг цаһалһж эс гиж харлулж чадшгоч. Э гихэр седхлэ, э гитн; уга гихэр седхлэ, уга гитн. Энүн деер немж келснь эрлгәс һарчана.

МАТАЙ 5:17-37

УУЛ ДЕЕР ТАРХАСН НОМ

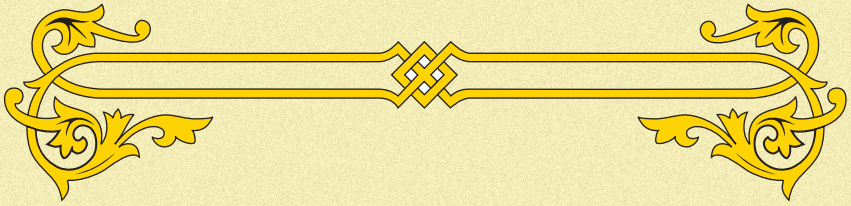
Хээрлтин болн Зальврлһна тускар

Кемр күн тана нүдитн сохлхла, терүнэ нүдинь сохлтн. Кемр күн тана шүдитн хамхлхла, терүнэ шүдинь хамхлтн гиж келсиг тадн соңслат. Би болхла, таднд иигж келжәнөв: му кесн күүнэс өшөһөн бичэ автн. Кемр тадниг барун халхартн ташхла, зүн халхан тэвж өгтн. Чамла зарһцад, чамас киилгичинь булаж авхар седсн күүнд деерк хувцанчн тээлэд өгчк. Кемр чамаг күн эврәннь хаалһарн күчэр нег дууна һазрар йовулхар седжэхлэ, чи терүнлэ хамдан хойр дууна хаалһар йов. Сурснд өгөд бэ, өгийлһэр бөөх күүнд уга гиж бичэ кел.

Хажудк күүһән хээрлж, эврәннь өшөтндөн дурго болтн гиж келсиг тадн соңслат. Би болхла, таднд иигж келжәнөв: өшөтндөн дурта болтн, тадниг харажасн эмтиг йөрөж эдслтн, таднд дурго болснд сә кетн, тадниг көөжөх болн һундажах эмтнө төлө зальвртн, тегэд Теңгрин Эцкин үрдүд болхт. Юңгад гихлэ Теңгрин Эцк хар болн цаһан седклтэ эмтнд нарна герлән өгнө, Бурхна үг соңсдг болн терүнэ үг соңсдго эмтнө толһа деер хуран асна. Кемр таанр бийситн хээрлдг күүг хээрлдг болхла, ямаран ач авхмт? Алв хурадг эмтн бас тиигж эс кенү? Кемр тадн ах-дү-үнртөһөн сән бөөхлэ, ямаран өвөрц бөөдмб? Буру номта улс бас тиигж кенәлм? Тегэд тана Теңгрин Эцклэ эдл буйн төгс болтн.

Бийән буульж, эмтн үзтхэ гиж буйнч йовдл кехәсн болһатн. Эс гиж тадн Теңгрин Эцкәс ачлвран авч чадшгот. Тегэд угатя улст өглһ өгсн цагт: «Би өгнөв», – гиж эмтнд медүлж бичэ хәәкр. Хойр чирәтэ улс Бурхна ном умшдг герт болн һаза эмтн тедниг буультха гиж тиигж кенә. Тедн ачлвран ода авчкв гиж Би таднд үнәр келжәнөв. Угатя яду улст өглһ өгсн цагла, зүн һарчн барун һар ю кежәхинь бичэ медтхә, чини өгсн нууц болтха, нууц юмиг үзсн Эцкчн лавта чини ачиг хәрүлх.

Зальврсн цагт хойр чирәтэ улсиг бичэ дуратн. Тедн ном умшдг герт болн уульнц болһнд эмтн үзтхэ гиһэд, зальврхдан дурта. Тедн эврәннь ачлвран авчксмн гиж үнәр таднд келжәнөв. Чи болхла, зальврсн цагтан эврәннь хорадан орж ирэд, үүдөн хаачкад, эс үзгджәх Эцкдөн зальвр. Чамаг нууцар зальвржахиг Эцкчн үзэд, чамд лавта ачлвран өгх.

МАНА ЭЦК

**Мана Тенгрин Эцк!
Нертн Эрүн болтха!
Тана йосн иртхэ!
Тенгрт бүтсн таалтн
Үазр деер бүттхэ!
Эркн кергтэ өдмг
Эндр өдрт илгэһит!
Яһж бидн күүнэ
килнц тэвнэвидн
Тиигж Та килнцмдн тэвүлит.
Сөрдг юмнла бичэ харһулыг!
Эрлгэс гетлгит!
Тиигтхэ!**

Зальврхларн, буру номта улс кевтөһөр олн үг бичэ кел, тедн олн үг келхлэ, Бурхн тедниг сонсх гиж санна. Болв тедниг бичэ дуратн, юнгад гихлэ Тенгрин Эцктн тадниг юм сурхин урдас таднд юн кергтөһинь меднэ, иигж зальвртн:

МАТАЙ 5:38 - 6:13

ИСУС ТАВН МИҢҢН КУ ЦАДХЖ

Иег дэж Исус сурхульчнртаһан Һалилья нуурин телтр кө-
вө тал Тиберэд һазрур һарад йовв. Терүнә ардас кесг әмтн
дахж йовцхав, тер юнҗад гихлә гемтә әмтиг әдгәж ямаран өвәрц
юм Исус кесинь тедн үзж.

Исус уул деер һарад, тенд Эврәннь сурхульчнртаһан бәәв.
Йудьян әмтнә Песах гидг нәр өөрдж йовж. Исус Бий талнь ирсн
әмтиг үзәд, Пилипд келв:

– Эн әмтиг цадхакн төлә альдас тиим дала өдмг хулдж авхмб?

Тер Пилипиг яһна гилч гиж сурв, Бийнь болхла, ю кехән Эв-
рән медәд бәәж.

– Күн болһнд бичкн өдмгин тасрха өгхин төлә хойр зууна ар-
слңгар чигн хулдж авсн өдмг күртхн уга, – гиж Пилип хәрү өгв.

Талдан нег Андрей гидг нертә сурхульч, Шимон Пётрин ах:

– Энд тавн ичмән өдмгә хойрхн заһста нег көвүн бәәнә. Зуг
ән тиим оln күүнд дегд бичкн хот болжана, – гиж Исус келв.

Исус:

– Цуг әмтиг суулһтн, – гив.

Тенд бәәсн һазрт ноһан нигтәр урһж, әмтн тер ноһан деер су-
уцхав, теднә тонь тавн миңһн бәәж.

Тегәд Исус өдмг авад, Бурхиг магтад, өдмгиг хуһлад, суусн
әмтнд түгәж өгв. Тиим кевәр Тер заһсиг бас хуваһад, әмтнд тү-
гәж өгв. Әмтн хотан идәд, цадсн хөөн Исус:

– Цуг үлдсн хотыг үрәшгоһар цуглулж автн, – гиж сурхуль-
чнртан келв. Әмтн экләд хотан идсн цагт тавхн өдмг бәәж, зуг
сурхульчнр хотын үддл цуглулхла, тернь хулсар гүрсн арвн хойр
савд багтв.

– Эн Күн теңгрәс орчлңгд бууж ирсн Әәлдәч лавта мөн! – гиж
әмтн Исусин кесн өвәрциг үзснә хөөн келв.

ЙОХАН 6:3-14

ИСУС ХРИТОСИН ХУВРЛЫН

Иег дэжж Исус Пётриг, Яковиг болн Йоханыг дахулад, ик уул деер давшж харв. Генткн, Исус зальврсн цагт, Терүнэ бээдл-зүснь хуврэд, чирэнь герл асж нарн мет гилвкв. Хувц-хунрнь бас гилвкж герлтв. Моше Элья хойр Исусин өмн үзгдэд, Исуст үг келэд күүндцхэв.

– Деед Эзн, ямаран сэн энд! Келич маднд, бидн тер дарунь энд модна ацмудар хурвн сег татчкхмн. Негинь чамд, дарукинь Мошед, хурвдгч Эльяд.

Пётр эһһэд, ю келхэн медж чадлго тиигж келв. Пётр үгэн келжэтл, генткн сээхн герлэр гилвксн үүлн тенгрэс бууж ирэд, тедниг бүркв. «Эн Мини хээртэ Көвүн, Би энүг онц йиллж авв. Энүнэ үгинь соңстн», – гисн дун үүлн заагас соңсгдв.

Энүг соңссн сурхульчнр элкдж унад, икэр сүрдцхэв. Зүг Исус теднүр өөрдэд, харан күргэд:

– Бостн, бичэ өөтн, – гиж келв.

Сурхульчнр толһаһан өргж хэлэхлэрн, Исусас даву талдан кү үзсн уга.

Тедниг уулас бууж йовхла, Исус:

– Би Күмни Көвүн үкэд эс амдртл, үзсэн тадн күүнд бичэ келтн, – гиж сурхульчнртан келв.

МАТАЙ 17:1-9; ЛУКА 9:28-36

БУЙНЧ СЕДКЛТЭ ШАМАРЬЯН КУҮНЭ ТУСКАР

ег ном цөөлхөч Исусиг сөрөд сурв:

– Багша, мөңк жирл авхин төлө би ю кех зөвтөв?

– Заканд юн гиж бичэтэ? Умшвчи? – гиж Исус хэрүднь сурв.

– Үнн зүркэрн, эрүн седклэрн, бээсн уха санаһарн эврәннь Деед Эзн Бурхндан хээртэ бол, өөрк күүндэн бийдэн эдл хээртэ бол, – гиж ном цөөлхөч келв.

– Чик хэрү өгвч, тиигж бэ, эмд бөөхч, – гиж Исус хэрү өгв.

Тернь бийэн харсхин төлө Исусас:

– Мини өөрк күн кемб? – гиж сурв.

Исус хэрүднь үлгүрлэд келв:

– Нег күн Ерусалимэс Иерихон тал йовж йовла. Генткн өшөтө деермчнр харһад, терүг цокад, хувцинь булаж авад, гүүһэд йовж одцхав. Тернь хаалһд эрэ эмтэ кевтж. Нег гелң тер хаалһар йовна. Гелң тер күүг үзв чигн эс үзсн болад, цааран йовж одна. Левит күн бас тер хаалһар йовна. Тер өөрдж хэлэхэд, эс медсн болад, цааран йовж одна. Нег шамарьяна күн зууран йовж йовад, цокулсн күүг үзэд, санан зовад, шавинь чаһрар уһаж, тос түркэд, кенчрэр боов. Дөкэд ээлжһн деерэн суулһж, гиичлүрт авч ирэд, килмжтөһөр хэлэв. Маңһдуртнь һарч йовад, мөңгэн гиичлүрин эзнд өгв.

– Килмжэн өгч сөөнэр хэлэ эн күүг. Мөңгн шаху болхла, би ирхлэрн дөкэд өгчкнөв, – гиж тер келв.

Үлгүрэн келэд, Исус ном цөөлхөчэс:

– Эн һурвн күүнэс шавтсн күүнд кень өөрхн болх? – гиж сурв.

– Нөкд болснь, – гиж ном цөөлхөч хэрү өгв.

Тиигхлэ Исус:

– Чи йовад бас тиигж ке, – гиж терүнд келв.

ЛУКА 10:25-37

ТӨӨРСН КӨВҮНЭ ТУСК ҮЛГҮР

экад нег үлгүриг Исус келж өгв:

— Нег күн хойр көвүтэ бээж. Отхн көвүнь эцкдэн ирэд келнэ: «Аав минь, өнчэн хуваһад, мини хүвим нанд өгхнчн». Тегэд эцкнь өнчэн хуваһад, хойр көвүндэн өгчкв.

Удл уга отхн көвүн өнчэн авад, ик хол орн-нутгур йовв. Тендэн тер эркэн ууһад, аляһан кеһэд, эврәннь хүвэн хулдад мөңгинь һарһчкв. Болв мөңгнь чилсн кемлэ, тер һазрт ик харһнлһн болв. Көвүн дегд икэр түрэд, тер нутгин нег күүнэ һаһас хэрүлдг болв. Икэр харһнад, һаһад өгсн хотар тер гесэн тежэхэр седдг бээж. Зуг тер хотыг чигн көвүнд күн өгдго бээж.

«Мини эцкин герт кедү зарц бөөнэ, цуһар белн хотта, би болхла, энд харһнад үкчәнэв, — гисн санан көвүнэ уханд генткн орж. Хэрэд эцкдэн келнэв: „Аав минь! Би теңгрин болн чини өмн ик килнц һарһув. Чини көвүн болх нанд зөв уга, зуг би чини зарц болж көдлж чадх билэв. Буйн болтха, намаг көдлмшт авич!“»

Цаарандан тер эврәннь эцк талан һарад йовна.

Эцкнь көвүһэн ик холас таяд, санань зовад, гертэсн гүүж һарад, терүг өмнэснь тосад, таалж үмсв.

— Аав минь! Би теңгрин болн чини өмн ик килнц һарһув. Чини көвүн болх зөв нанд уга, — гиж көвүн келв.

Эцкнь болхла, зарцртан:

— Шулуһар йовад, хамгин сээхн хувц авч ирэд, мини көвүндм өмсктн, һарин хурһнднь үнтэ билцг зүүһэд, көлднь буршмгинь өгч байрлултн. Нег сән тарһн туһл алад, нээрэн кехмн. Мини көвүм эмд угав гижэлэв, ода тер шинэс эмдрв. Тер геедрж одла, болв ода олдв, — гиж келв.

Ууһн көвүнь тер цагт кеер бээж. Тер герүрн өөрдж йовад, әмтнә биилсн шуугсн ду, байрин айсин ә соңсв. Ууһн көвүн нег зарциг дуудад, гер дотр юн болжахинь сурв.

— Чини дүүчн ирв, — гиж тер хэрү өгв. Эцкчн тарһн гидг туһл алад, нәр кежәнә. Отхн көвүнь эрүл менд ирв гиж байрлжана.

Ик көвүн уурлад, герүрн орхар седсн уга. Тиигхлә эцкнь һаза һарад, терүг ортха гиж дуудв.

— Цуг эн жилмүдин туршт би мухла кевтәһәр энд көдлдг билэв, чини келсәр оньдин бөөдг билэв. Чи болхла, намаг үүрмүдләһән байрлтха гиж мини төлә ямана ишк чигн алсн угач. Зуг эн кө-

вүнчн чамас өнчэн авад, аля-аздан кешэд, мөнгөн тараж харһад, хэрү гер талан ирхлэ, чи терүнэ төлэ тарһн туһл алвч, – гиж ик көвүнь келнэ.

– Көвүн минь! Чи нанла оньдин бөөнэлмч! Эн бээсн юмн чини. Зуг ода бидн байрлх зөвтөвидн, чини дүүчн үкэд эмдрв, геедрэд олдв, – гиж эцкнь хэрү өгв.

ЛУКА 15:11-32

«ХАМГИН ТҮРҮНК БОЛН ХАМГИН ЫОЛ ЗААВР»

Иег дэж Исуст ном цөөлхөч ирв. Тернь Исусас сурдг болна:
— Багша, Закана ямаран зааврнь хамгин хол чинртэ?

— «Өрүн седклэрн, халун зүркэрн, бээсн күчэрн, бээсн уха-санаһарн эврэннь Деед Эзн Бурхндан дурта бол». Эн хамгин түрүнк болн хамгин хол чинртэ заавр. Хойрдгч заавр түрүнклэ эдл: «Өөрк күүһэн бийлэхэн эдл дурл». Эн хойр хол зааврмудар эркн биш Закан болн аэлдэчнр тогтна, — гиж Исус келв.

МАТАЙ 22:36-40

ДЕЕД ЭЗНЭ АСХНИ ХОТ

Иесахин байр ирсн цагт Пётр Йохан хойриг Исус Ерусалим тал илгэхэд, иигж келв:

– Ода йовад, мана идх Песахин хот белдтн.

– Тер Песахиг альд белдх кергтэ гиж санжанат? – гиж сур-хульчнр сурцхав. Тиигхлэнь Исус иигж келв:

– Тадниг балһснд орж ирхлэ, нег уста буһш авч йовсн күн харһх. Терүг дахад герүрнь одтн. Дөкөд герин эзнд келтн: «Намаг сурхульчнр таһан Песахин асхни хот эдлх гиичин хора альдв?» – гиж Багш суржана гитн. Тер таднд деер бээсн ик хораһан үзүлх, тендэн хотан белдтн, – гив.

Тедн йовад, Исусин келсэр цугинь олж авад, Песахин нээрин хотынь белдцхэв.

Цагнь ирхлэ, Исус арвн хойр сурхульчнр таһан хамдан белдсн хотан эклэд идцхэв. Исус тедндэн иигж келв:

– Би эн Песахин Эврэннь зовлң үзхэсн өмн таднла хамдан идхэр седлэв. Энүг Бурхна орн-нутгт тустл, дөкж Би Песахин хотыг эдлж чадшгов гиж таднд келжэнэв.

Исус ааһ авад, Бурхнд ханлтан өргэд:

– Энүг авад хувалцтн. Би таднд келжэнэв: Бурхна йосн эс иртл, Би дөкж уста үзмэр кесн унд уушгов, – гиж келв.

Исус эс искэсн хуйрар болһсн өдмг авад, Бурхндан ханлт өргэд, хуһлад, сурхульчнр тан хуваж өгэд:

– Тадна төлө өгсн цогцм эн. Намаг санж, Мини тускар тодлж иигж кетн, – гив.

Хотын хөөн тер ааһ авад келв:

– Эн Шин Бооцана ааһ, тадна төлө асхрулсн Мини цуста.

ЛУКА 22:8-20

ИСУС ГЕТСЕМЭНД ЗАЛЬВРЛЫН

ер сөөһөр асхни хотын хөөн Исус арвн негн сурһульчнрта-
һан Ерусалимэс һарад, Гетсемэн гидг орм тал күрэд ирв.
Сад дотр орад, Исус теднд келв:

– Намаг йовад, зальврж иртл, энд күлэжэтн, – гив.

Исус Пётриг, Яковиг болн Йоханыг Бийлөһөн дахулад, цааран
йовв. Исусин зүркнь бүтэд, Бийнь үүмэд бөөв.

– Мини седклм уудьврта бөөнэ. Би үктлэн зовжанап. Тадн
унтл уга, Нанла хамдан бөөтн, – гиж Исус келэд, цааран йовж,
өвдглж унад зальврв:

– Эцк Минь! Та Намаг эн зовлңгас гетлгх болувзат? Зуг Мини
таалар биш, Тана таалар болтха!

Тенгрэс Бурхна элч бууһад, Исусиг батрулв. Дотран үүмэд, Исус
улм икэр зальврв, Терүнэ көлснь цусна дусал мет һазрт дусж унв.

Исус эврәннь сурһульчнр тал ирэд, тедниг унтж кевтсинь үзэд
серүлв:

– Тадн унтлго, Нанла нег част серглң бөөж чадсн угат. Сөрлһн-
лэ харһшгон төлө зальвртн. Серглң бөөтн! Күүнэ сүмснь чидлтэ,
зуг цогцнь чинэн чидл уга, – гиж Исус келв.

Цааран йовад, дэкн зальврв:

– Эцк Минь! Кедр Та эн зовлңгас Намаг эс гетлгхлэ, кедр Би
эн зовлңгиг даах зөвтэ болхла, Тана таалар болтха!

Мадна килнц тэвж хөөрлхин төлө Христос цуг эн зовлңгиг
эдлх болв.

МАТАЙ 26:36-44; ЛУКА 22:39-46

ИСУСИГ ХАРУЛ БЭРЖ АВНА

Мсус сурхульчнр тал хурв дэкж ирв. Хурв дэкж тедниг унт-синь үзв. Хурвад ирхлэрн, Тер:

– Тадн одачн амрад кевтнт? Цагнь ирв, Күмни Көвүг килнцтэ өмтнэ харт бэрүлжэнэ. Босад йовхмн! Хэлэтн, Намаг бэрж өгх күн аашна, – гиж келв.

Исусиг үгэн келжэсн цагт генткн арвн хойр сурхульчнрин негнь, Йуда үзгдв. Тер ах гелнгүдт нучн цаһан мөнгөр Исусиг бэрүлж өгх гиһэд, үгсн бээж. Йудала хамдан оln цергчнр, паршмуд болн ах гелнгүд цуһар шамтаһан, зер-зевтәһән ирцхәв.

– Мини үмссн Күн, Исус болх. Терүг бэрж авхт, – гиж Йуда теднлэ урдаснь үгсн бээж. Йуда Исус тал өөрдәд:

– Багша, менд, – гиһэд Исусиг үмсв.

– Ю хәәж ирсмч? Күмни Көвүг үмсәд бэрүлхәр бәәнчи? – гиж Исус хәрү өгв. Дәкәд Исус Йудала хамдан ирсн цергчнрәс:

– Кениг хәәжәнт? – гиж сурв.

– Назаретин Исусиг, – гиж тедн хәрү өгцхәв.

– Тертн Бив! – гиж Деед Эзн теднд келв. Энүг соңссн өмтн цухрад сөгдж унцхав. Дәкәд Исус ирсн өмтн тал хәлөһэд:

– Тадн үлдән, модан атхчкад, Намаг алхар ирсмт? Би деермч биш тиигтлән! Өдр болһн Би һол сүмд өмтнд ном цөөлһдг биләв, тадн Намаг бэрж авдго биләт. Зуг ода тана цаг, болн харһун йосн ирж, – гив.

Цергчнр Исус Христосиг авад, ах гелнгин гер тал йовцхав. Сурхульчнрнь Терүг үлдөһэд, зулад гүүһэд йовж одцхав.

МАТАЙ 26:45-49, 56–57; ЛУКА 22:45-54; ЙОХАН 18:1-12

ИСУС ПИЛАТЫН ӨМН

рүн өрлө ах гелнгүд болн толһачнр селвлцэд, Исусиг үклин цаажла харһулх шиидвр авцхав. Тедн Исусиг күлэд, Пилат гидг римин хардачин һарт бэрүлв. Бэрж өгсн Йуда Исусиг үкллэ харһулх цааж батлсинь медсн цагт бийән гемшәһэд, ах гелнгүдт болн толһачнрт һучн цаһан мөңгинь хэрү өгэд:

– Би ик килнц кечкүв, би нүл уга Күүг бэрүлсн бәәжүв, – гив. Хөөннь дүүжлгдв.

Йудья улс бийән бузрдашгоһар бәәшң дотрнь орсн уга, юнгад гихлэ тер бәәшң Пилат гидг буру номта күүнә бәәж. Тегэд чигн Пилат тедн тал һарв:

– Юунас көлтә тадн эн Күүг гемшәжәнәт? – гиж тер сурв.

– Эн йос эс эвдсн болхла, бидн Энүг чамур авч иршго биләвидн.

– Эн Күн мана келн-әмтиг хутхж, кесг керг уга юм келнә. Эзн хаанд алв бичә өгтн, эврән Бийән Би Христос Ханв гиж эн келнә, – тиигж тедн хэрү өгцхәв.

Тиигхлэ Пилат бәәшң дотран орад, Исусиг дахулж авад:

– Йудья әмтнә Хан Чивч? – гиж сурв.

Исус:

– Мини Алвт эн орчлңгин биш. Кемр Алвтм эн орчлңгин болсн болхла, Мини алвтнр Намаг йудьян толһачнрас харсх билә, – гиж келв.

– Тиигхлэ Чамаг Хан гиснь үнн болжахмб? – гиж Пилат сурв.

– Би төрәд, эн орчлнд үннә тускар герчлхәр ирүв. Зөвтә үнниг медсн күн Намаг соңсна, – гиж Исус хэрү өгв.

– Үнн гидг юмб? – гиж Пилат сурв. Зуг Исус терүнд дәкж юм хэрү өгсн уга.

Дәкәд Исусиг Херод һарджасн әәмгин күүһинь медчкәд, тер Херодур Исусиг илгәв. Херод тер цагт Ерусалимд бәәж. Тер кесг сурврмуд өгәд, Исусиг мөшкв, зуг Исус хэрү өгсн уга. Гелнгүд болн закана багшнр Исусиг шоодад, гемшәһэд му келв. Херод цергчнртәһән Терүг зоважаһад, наад бәржәһэд, деернь хаана сә-әхн хувц өмскәд, хэрү Пилатур илгәчкв. Херод Пилат хойр урднә хоорндан өшәтн бәәсн әмтн, тер өдр нәәжнр болв.

Пилат гелнгүдиг, әмтнә толһачнриг болн оln-әмтиг дуудж авад келв:

– Олн-эмтн дунд буцлт өргхэр седдг Күүг тадн нанур авч ирвт. Би тадна чирэд Энүг мөшклэв, болв тадна келжэсн буру юмнь нанд медгдсн уга.

Песах болсн төлөд Пилат түүрмд суусн эмтн дундас негинь сулдхх зөвтө бээсмн. Тер Исусиг сулдхж авхар бээж, зуг эмтн нег дууһар хээкрцхэв:

– Эн үктхэ! Бар-Абаг сулдх!

Бар-Аба гидг күн тер балһснд буцлт кенэд, эмтиг алад түүрмд суусн бээж. Исусиг тэвхэр седсн Пилат дууһан чаһаждэкн давтад эмтнэс сурв. Тер бийнь эмтн эмэн хартл хээкрцхэв:

– Кирст хадчк Энүг! Кирст хадчк!

Теднэ хээкрлһн Пилатын дуунас улм чанһ бээж.

МАТАЙ 27:1-4; ЛУКА 23:2, 7-23; ЙОХАН 18:28-30, 33-38

«КИРСЭН ДААЖ ЙОВНА...»

Тийгхлэ Пилат Исусиг цоктн гиж салдсмудт закв. Цергчнр хатхдг көглин ацмудар титм гүрэд, Исусин толһа деернь күчэр өмскв. Дэкэд тедн улан лавшг Терүн деер хаяд, даран даранднь Исус тал өөрдэд:

– Йудьян хан менд болтха! – гиж хээкрэд, наад бэрэд, чир-һәрн цокж зовадг бээж. Пилат дэктн Йудья эмтнүр һарад:

– Хэлэтн! Би Энүг цаажлх буру юм үзжэхшв гийһэд, таднур дэкэд Энүг һарһув, – гив.

Исусиг көгл титмтэ болн улан лавшгтаһинь һарһад зогсахлань:

– Тер Күн эн бөөнө, – гиж Пилат келв.

Ах гелнгүд болн сүмин харулчнр Исусиг үзэд, цуһар «Кирст хадул! Кирст Энүг хадул!» – гийһэд хээкрцхэв.

– Би болхла, Энүнэ кесн буруһинь үзжэхшв, – гиж Пилат хэрүцв.

– Мана йосар Эн Күн үкх зөвтэ. Энтн Бийән Бурхна Көвүн гиж һерэднэ! – гиж йудья улс эврәһәрн кехәр келцхэв.

Цуг энүг сонссн Пилат улм сүрдв. Тер дэкэд эврәннь бөөш-нүрн орад:

– Чи кенәхнөвч? – гиж Исусас сурв.

Зуг Исус тагчг, үг келлго зогсв.

– Чи Нанла күүндхәр седжәхшич? Чамаг сулдхх эс гиж кирст хадулх йос нанд бээдгинь Чи меджәхшич? – гиж Пилат келв.

– Кедр чамд эн йос Теңгрәс эс өггдсн болха, чи Намаг энд бәрх йосн уга болх биләч. Тер учрар Намаг чини һарт бәрүлсн күүнә килнц чини килнцәс ик болх, – гиж Исус хәрү өгв.

Терүнә келсн үгин хөөн Пилат Исусиг сулдхх арһ хөөв.

Пилат теднә үгмүд соңсад, Исусиг һарһж авад, эврән зарһчин ормдан суув.

– Эн тана Хан, – гиж Пилат йудья улст келв.

– Энүг кирст хадул! – гиж тедн хээкрцхэв.

– Христос гиж һерәддг Исусиг яахмб? – гиж Пилат сурв.

– Кирст хадж алгдг! – гиж цуһар хәрүдн хээкрцхэв.

– Ямаран му юм Энтн кесмб? – гиж Пилат эмтнәс сурв.

– Кирст ал! Кирст ал! – гийһэд эмтн улм чаңһур хээкрцхэв.

Юмн тус эс болжаһинь медәд, Пилат эмтн буцлт эклх гиж әәһәд, эмтнә өмн һаран усар уһаһад:

– Эн Чик седклтэ күүнэ үклд би бурута бишв. Эврэн хэлэтн, – гив.

– Болг! Энүнэ үклд бидн, мана үрдүд бурута болтха! – гиж өмтн хээкрцхэв.

Тиигхлэ Пилат Бар-Абаг тэвэд, Исусиг малядсна хөөн кирст цаажлтн гиж закв.

Цергчнр Исусиг цаажла харһулхар авад йовцхав. Эврэннь кирсэн авад, Исус Навл, еврей келэр Голгофа гидг орм тал йовв. Исусин ардас кесг өмтн дахж, тедн дунд нашута нульмсан асхрулж, уульж йовсн күүкд улс бас йовж. Исус теднүр хэлэхэд:

– Ерусалимин күүкд улс! Нанд зовад бичэ уулытн, эврэннь үрнэннь, бийиннь тускар уулытн. Юнгад гихлэ берк цаг ирх. Тер цагт өмтн «Күүкд эс нарһж чаддго, эс нарһсн болн көкөн эс өгснь буйн кишгтэ» гиж келх, – гив.

МАТАЙ 27:20-26; ЛУКА 23:27-29; ЙОХАН 19:1-17

ИСУСИГ КИРСТ ХАДЛҮН

Уорта йовдл харһсн, йос эвдсн хойр күүг Исусла хамднь бас цаажла харһулхин төлө авч йовла. Тедн «Һавл» гидг һаз-рур ирв. Тер һазрт Исусиг кирс деер өргэд хадж цаажлсмн, хорта йовдл харһсн хойр күүг бас Терүнлэ хамднь кирст цаажлсмн, негинь барун бийднь, наадкинь зүн бийднь. Исус:

– Хээрхн! Аав Минь! Эднэ килнцинь тэвич! Эдн ю кежэхэн меджэхн уга, – гиж келв. Исусиг кирслж хадсн модн деер Пилат «Назаретин Исус – Йудья эмтнэ хан» гиһэд бичүлсмн. Тер үгмүд еврей, латынь болн грек келнд бичэтэ бөөж.

Цергчнр Исусиг кирст хадсна хөөн, Терүнэ деерк хувцинь авад, шуулж хував. Тедн хитонын, деерк хувцна төлө жирв хайсмн. Олн-эмтн зогсад, Исусиг яһж зоважахинь хэлэцхэв. Толһачнр Исусар наад бэрэд:

– Кемр Тер Бурхна илгэсн Аврач – Христос болхла, Бурхна йилһж авсн Күн болхла, Бийэн харсж эмэн авртха! Талдан эмтиг харсж авртха! – гиж келцхэв. Цергүд бас Исусар наад бэрцхэв. Тедн Исуст өөрдэд, ишклң унд өгэд келцхэв:

– Кемр Чи Йудья улсин хан болхла, эмэн харсж авр, – гив. Хажудк кирс деер өлгэтэ деермчнрин негнь Исусиг шоодад хээкрв:

– Кемр Чи Бурхна илгэсн Аврач болхла, Эврәннь эмэн авр, мадниг харсж авр!

Наадкнь болхла, өөркән хөрж:

– Бурхнас ээхнчн! Чи бас тиим цааж даажахан меджэхшийч? Бидн чикэр цаажлгдвидн, кесн килнцөрн үүлөн даажанавидн, Эн Күн болхла, му юм кесн уга, – гив. Дөкэд тер:

– Деед Эзн, Эврәннь Тенгрин орндан намаг бичэ мартгн, – гиж Исуст келв.

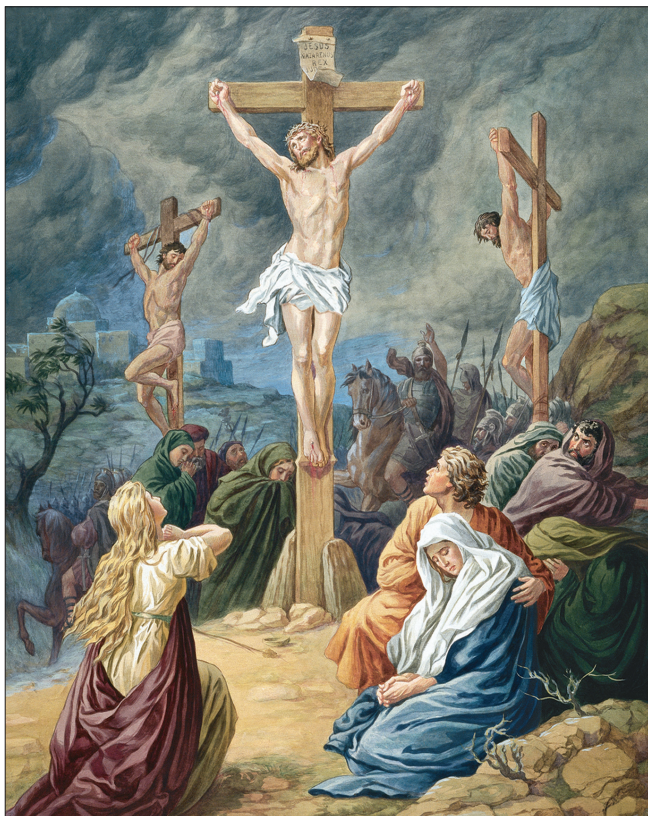
– Би чамд үнэр келжәнэв, эндр өдр чи Нанла хамдан таралңгин орнд тусхч! – гиж Исус хэрүднь келв.

Зурһан часас авн йисн күртл эргндк һазр деер генткн харңһу болв.

Йисн часин алднд: «Эли! Эли! Лама савахфани?» эс гиж «Бурхн Минь! Бурхн Минь! Намаг юңгад үлдэсмч?» – гиж Исус бөөсн дууһарн чаңһар келв. Тенд эмтн дундас нег цергч гүүж һарад, ишклң ундар норһсн кенчр моднд ораһад, Исуст өргж өгв.

Исус тер ундынь амсад, келв:

– Күцгдв!

Исус чаңһар хээкрв:

— Аав Минь! Тана һарт өмөн бөрүлж өгчөнөв.

Эн үгмүдин хөөн Исусин өмн һарв.

Һол сүмд бээсн көшр деерэс ул күртлнь хойр әнгрәд шуурв. Һазр догдлад, хад чолуд шуурад, үкәрмүд сәкгдв. Кесг үксн әрүн улс үкәрәсн әмдрж босад һарцхав. Тедн Бурхна улс бәәж. Хөөннь Исусиг үкәрәсн босж әмдрсн цагт, тедн Ерусалим балһснд орж ирв, кесг әмтн тедниг үзцхәв.

Исусин цогциг манжасн римин цергин ахлач болн терүнә цегчнр һазр чичрлһиг, учрсн юмиг үзәд, ик гидгәр сүрдцхәв.

— Эн Күн йосн Бурхна Көвүн бәәж, — гиж тедн келцхәв.

Кирсин өөр зогссн әмтн өрчән цокад, бийән гемшәһәд, тарад йовж одцхав.

МАТАЙ 27:45-49, 51-54; ЛУКА 23:32-43, 46—48; ЙОХАН 19:19-24, 30

ИСУСИГ ОРШАЛЪН

Исусин өнгрсн өдр басн өдр бээж. Бемб өдр байрта сэн өдр болх бээж. Тер учрар эмтнэ цогц байрта өдрлэ кирс деер бээж зөв уга бээж. Тегэд йудья улс кирст цаажлгдсн эмтнэ көлин ясинь хамхлад, кирсэс буулх зөв Пилатас сурцхав. Пилатас зөвшөл авад, цергчнр ирэд, Исусла хамдан хадгдсн деермчнрин көлин ясинь хамхлв. Исусур өөрдэд, Терүг өнгрсинь үзэд, көлин ясинь хамхлсн уга. Зуг нег цергч Терүнэ хавсна заагур жидэрн шаав, шаваснь цусн усн хойр асхрв. Цуг эн Бурхна Бичгт бичсэр учрв: «Терүнэ нег чигн ясн хуһршго» (Һарлһн 12:46) болн «Тедн шаагдсн күүнүр хэлэх» (Захарий 12:10).

Энүнэ хөөн Пилатур ик байн, нойн яста күн ирж. Тер синедрион ик хургин гешүн Ариматьяс ирсн Йосип гидг күн бээж. Йосип бас Исусин сурһульч бээсмн, зуг йудья улсас өөһэд, терүгэн нуудг бээсмн. Йосип Пилатас Исусин цогциг кирсэс салх зөвинь сурв. Пилат зөвшөрв.

Дэкэд нег синедриона гешүн Никодим сөөһөр Исусин цогцур ирэд, ик сав дүүрн канкнсн үнртэ тосиг авч ирв. Тедн канкнсн үнртэ тосиг некмр кенчрт асхад, Исусин цогциг йудья улсин заңшалар оршав. Исусиг кирст хадсн һазрин өөр ик модта һазр бээж, тенд хад дотр нег шин көндө кеж һарһсн бээж. Йосип Никодим хойр тенд Исусин цогц тэвэд, ик чолуһар үүд кеж хаав.

Бемб өдртнь ах гелнгүд болн паршмуд Пилатур ирэд, Исусин тускар иигж келцхэв:

— Тана зерг! «Һурвн өдрин хөөн эмдрхв» гиж Тер худлч келсн билэ. Терүнэ үгмүд бидн мартсн угавидн. Тегэд һурвн өдрт Терүнэ цогцд харул тэвх заквр өг. Юңгад гихлэ Исусин сурһульчнр сөөһөр ирэд, цогцинь хулхалж авад, дэкэд эмтнд «Тер өнгрж эмдрв» гиж келх. Тиигхлэ тер худл урдк худлас улм ик болх.

Пилатас зөвшөл авад, тедн Исусин оршасн һазрт харул зогсаһад, чолунднь тииз тэвнэ.

МАТАЙ 27:57-66; ЙОХАН 19:31-42

ХРИСТОС ЭМДРВ

Бемб өдр давсна хөөн ик назр чичрлһн болв. Деед Эзнэ элч теңгрэс бууж ирэд, үкэрин чолуһинь цааран түлкж. Бурхна элчин чирэнь цөкллһн мет болад, хувцнь цаснла эдл цаһан бээж. Энүг үзсн харулчнр икэр эәһэд, сүмснь һарн гив. Тедн назр элкдж киисцхэв. Дөкэд эрэн гиж босад, балһснд одад, учрсн йовдлын тускар ах гелнгүдт келцхэв. Ах гелнгүд болхла, ик хург кеж селвлцэд, харулд зогссн цергчнрт дала мөңг өгөд:

– Мадниг унтсн цагла сурһульчнр сөөһөр ирэд, Исусин цогцинь хулхалж авад йовж одла гиж әмтнд келтн. Кедр һардач сурхла, бичә әәтн. Тадн буру уга гиж әмтнд келтн, – гив.

Харулчнр мөңгинь авад, теднә келсәр цугинь кецхэв.

Өр цәәхлә, Салома, бичкн Яковин болн Йосьян ах-дү хойрин әкнь Мария, болн Магдален Мария Исусин цогциг канкнсн үнртә тосарн түркхәр хадын көндә бәәсн садур ирцхэв.

Хаалһдан тедн хоорндан:

– Үкэрин амнас чолуһинь кен хооран түлкж терүг секж чадхмб? – гиж гейүрж күүндцхэж. Үкәр тал өөрдәд, үкэрин амна ик чолунь тедүкнд кевтсинь тедн үзцхэв. Хадын көндәд орхла, тедн цаһан хувцта Бурхна элчиг үзцхэв. Күүкд улс икәр сүрдцхэв. Зуг Бурхна элч:

– Бичә әәцхәтн! Тадниг кирст хадгдсн Исусиг хәәжәсиг Би меднәв. Тер – энд уга. Тертн урднь келсәрн әмдрсмн. Наартн, эн Деед Эзнә кевтсн орм хәләтн. Шулуһар йовтн, Исус үкәд әмдрв гиж Терүнә сурһульчнрт келтн. Тер тадниг һалильяд күләх.

Күүкд улс адһмтаһар үкәрәс һарад, әәсн болвчн дегц байрар дүүрәд, Христосин әмдрлһнә тускар сурһульчнрт келхәр гүүцхэв.

МАТАЙ 28:1-8, 11-15; МАРК 16:1-7, 9

ХРИСТОС ТЕНГРТ ӨӨДЛСНЭ ТУСКАР

Христос эмдрснэ хөөн ирэд, дөчн хонгтан Бурхна йосна тускар келж өгв. Сүүлднь Исус сурхульчнран цуглулад, теднд закв:

– Ерусалимэс бичэ хартн, зуг Мини келсэр Эцкин амлсн үг күлэтн. Учрнь иим: Йохан уснд кирслдг билэ, тадн цөөкн хонг болад, Эрүн Сәкүсәр кирслгдхт.

Тадн деер Эрүн Сәкүсн бууж ирхлэ, тадн күч авхт. Ерусалимд, цуг Йудьяд болн Шамарьяд һазрин зах күртл чигн Мини тускар герчлж келхт.

Энүг келсн хөөн Исус Христос тедниг хэләһә бәәтл, өөдлэд тенгрт күрв, болв үүлн Терүг теднә нүднәс бултулв. Исусиг өөдлснә хөөн, сурхульчнр толһаһан өргж тенгр хэләжәхлэ, генткн цаһан хувцта хойр залу үзгдэд:

– Һалильян залус, ю хәәж тадн тенгр хэләж зогсжахмт? Тенгрт өөдлж һарсн Исус, тер кевәрн хәрү ирхинь тадн үзхт, – гиж кел-цхәв.

АПОСТОЛМУДЫН ЙОВДЛМУД 1:3-5, 8–11

